

Četvrtak, 10. jul 2003.
Svedok Edhem Pašić
Svedok Safet Avdić
Svedok Juso Taranin
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda.
Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Grum (Groome).

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, Tužilaštvo poziva ambasadora Pašića. Zapravo, časni Sude, Tužilaštvo traži da se ekspeduje odluka o Pravilu 92bis. Ja sam spreman da dam svoje usmene argumente danas u toku dana ili kada Pretresno veće odluči da je vreme za to.

SUDIJA MEJ: Dajte prvo da krenemo sa svedokom, pa ćemo da se vratimo na to. Da, gospodine Milošević?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Maločas, pre minut, dobio sam ovaj bajnder za sledećeg svedoka koji ide posle ovoga, a on isto ide pod 92bis, praktično, znači, neće biti živi svedok koji ide kroz ove materijale, nego bi ja trebalo da pretpostavim šta sve ima unutra.

SUDIJA MEJ: Molim svedoka da sedne, žao mi je što ste juče čekali ceo dan. Gospodine Miloševiću, što se toga tiče, mi ćemo to da rešimo kasnije. Dajte prvo da završimo sa ovim svedokom. Onda ćemo se vratiti na to i govorićemo o tom drugom svedoku i njegovom registratoru dokumenata.

TUŽILAC GRUM: Samo radi zapisnika, što se tiče obelodanjivanja tih dokumenata o kojima govori gospodin Milošević, to mu je dato 10. januara.

SUDIJA MEJ: Kao što sam rekao, vratićemo se na to posle svedočenja ovog svedoka.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC GRUM

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ambasadore Pašiću, mi smo sa vašim svedočenjem prekinuli onog dana kada ste govorili o svojoj poseti kancelariji predsednika Ćosića. Pre nego što vas zamolim da nastavite na tu temu, hteo bih da se vratimo na jednu stvar koju ste rekli o informativnim razgovorima koje ste imali sa predstavnicima srpskog MUP-a. Hteo sam da razjasnimo jednu stvar: da li ste vi prilikom tih razgovora morali da idete zapravo u kancelarije MUP-a Srbije, vi lično?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Da, da, tako je.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I koliko često u tom periodu se od vas tražilo da idete u MUP Srbije?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Vrlo često, kao što sam rekao prošli put, najviše ponedeljkom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I šta bi se desilo tokom jednog takvog tipičnog informativnog razgovora u zgradi MUP-a Srbije, kako bi to obično izgledalo?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To je obično izgledalo ovako: ja bih došao na recepciju, na recepciji bi došao neko po mene i odveo me u jednu od kancelarija. Tamo su me pitali za sve kontakte koje sam imao sa po njima važnim ljudima, znali su normalno sve o meni, i vrlo često je bilo ponavljanja onog što sam ja prije rekao, kao, pitali su ponovo, pitali su me o mojim prijateljima koji su još prije nego što je i došao na vlast gospodin Milošević dolazili kod mene bilo iz Bosne, bilo iz inostranstva i tako dalje. Uglavnom, to su bila ta pitanja.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada bih hteo da se vratim na vašu posetu kancelariji predsednika Ćosića. Ako sam vas dobro razumeo, vi ste rekli da ste prvo bili u čekaonici sa još nekoliko ljudi, s tim što je čekaonica ispred kancelarije predsednika Ćosića, je l' tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, jeste čekaonica ispred kancelarije, tu su bila još neka vrata otvorena. Ispred, kao što sam rekao prošli put, bilo je dosta ljudi u onim uniformama i to ne samo u vojnim uniformama iz Bosne,

Hrvatske i tako dalje, nego bilo je oficira i Jugoslovenske narodne armije. Oni su žučno diskutovali, imali su neke materijale u svojim rukama, neke karte i tako dalje.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je savezni ministar inostranih poslova bio u čekaonici dok ste vi tamo bili?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: To je bio gospodin Jovanović, je li tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko je bio udaljen Jovanović dok ste čekali u čekaonici?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Pa, koliko se sad mogu sjetiti, bio je metar, dva, tri i tako dalje, al' više nije.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je došao jedan trenutak kada je gospodin Jovanović sa nekim razgovarao telefonom dok se nalazio u čekaonici?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, dok smo čekali u toj čekaonici gospodin Jovanović je, može se reći, bio stalno na telefonu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I po tome što ste vi uspeli da čujete od toga šta je govorio gospodin Jovanović, da li ste mogli da zaključite s kim razgovara?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jesam. Ja ono što sam tad čuo je sledeće, gospodin Jovanović je često upotrebljavao sledeće rečenice: "Da, gospodine predsjedniče; da, da, predsjedniče Sloba; da, to ću prenijeti Karadžiću; da, predsjedniče, da. Doslovno je rekao ovu rečenicu: "Tom glupom Buhi neću dozvoliti da priđe mikrofonu. Da, predsjedniče, to ću prenijeti, da".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Prevodioci vas mole da malo sporije govorite, ambasadore Pašić. Zato vas molim da ponovite poslednji deo onoga što ste rekli. Poslednjih par rečenica iz tog dijaloga.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodin Jovanović je tada na telefonu, ono što sam ja mogao tada da čujem, doslovno govorio ovo: "Da, da, gospodine predsjedniče. Da predsjedniče Sloba, ovo ću prenijeti Karadžiću, da. Da, tom glupom Buhi neću dozvoliti da priđe mikrofonu, da". To je ono što sam ja čuo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Otprilike koliko je trajao taj telefonski razgovor?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To je bilo više telefonskih razgovora, razgovori su prekidani, ponovo uspostavljeni, ja sam samo čuo te sekvence.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Otprilike koliko je trajao onaj telefonski razgovor za koji vi verujete da je bio sa Slobodanom Miloševićem?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Bilo je više, više i moj utisak je da su svi bili sa gospodinom Miloševićem, ali posle toga je gospodin Jovanović zvao neke ljude i prenosio neke instrukcije.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste vi na kraju krajeva ušli u kancelariju predsednika Čosića da biste obavili taj posao vezano za predsednika Gadafija (Muammer al Gaddafi)?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Na kraju dugo smo čekali dok se uspostavila konekcija, na kraju smo ušli gospodin Jovanović i ja u kancelariju gospodina Čosića.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pre nego što vas zamolim da opišete sve što je bilo u toj kancelariji, recite nam prvo gde ste sedeli vi, gde je sedeo predsednik Čosić, gde je sedeo gospodin Jovanović?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Na stolu je bio telefon, ja sam sjedio, gospodin Čosić je bio s moje desne strane, ja sam, dakle, bio s leve strane, tačno preko puta gospodina Čosića je sjedio gospodin Jovanović.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada vas molim da nam kažete šta se sve dešavalo u toj kancelariji i recite nam onaj deo koji se tiče razgovora sa liderom Gadafijem, samo u onoj meri u kojoj to može da bude interesantno Pretresnom veću?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tada je libijski lider imao jednu plemenitu ideju i tražio je od tadašnjeg jugoslovenskog predsednika, gospodina Dobrice Čosića da svi lideri tadašnje Jugoslavije dođu kod njega u Tripoli (Tripoli), on će poslati specijalni avion i da se tamo dogovori da se mirno riješe sporovi.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I da li je svrha tog razgovora bila da se organizuje nešto u vezi te ponude?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno. Međutim ono što je, mislim, bitno istaći ovde da gospodin Ćosić nije mogao kazati ni jednu jedinu rečenicu libijskom lideru, ja sam prevodio sve ono što je bilo, dakle telefonski, dok mu nije kazao gospodin ministar Jovanović šta će reći.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li sam dobro shvatio da kada bi gospodin Gadafi nešto rekao vama preko telefona, vi biste to onda preveli tako da to čuju gospodin Jovanović i gospodin Ćosić?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Da ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I ko je onda odlučivao šta će biti odgovoreno gospodinu Gadafiju tokom tog razgovora?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno sve je odlučivao, tokom tog razgovora, gospodin ministar Jovanović.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li sam dobro shvatio, da biste onda vi preveli gospodinu Gadafiju to što je rečeno?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koji je bio konačni ishod? Da li je prihvaćena ponuda lidera Gadafija ili odbijena?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ponuda lidera Gadafija je, nije ni odbijena ni prihvaćena.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Posle tog telefonskog razgovora šta se desilo?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Posle tog telefonskog razgovora gospodin Ćosić je zamolio da svi izađu iz njegove prostorije, da ja ostanem nasamo sa njim.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste razgovarali onda sa gospodinom Ćosićem u vezi sa onim telefonskim razgovorom i u vezi sa drugim stvarima?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Da. Ja sam bio iznenađen. Bio sam zaista iznenađen jer nisam nikad prije lično upoznao gospodina Ćosića.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li ukratko da nam opišete taj razgovor sa gospodinom Ćosićem?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodin Ćosić je od mene tada tražio da budem njegov savjetnik za, kako bih rekao, islamsko pitanje, kako unutar

tadašnje Jugoslavije, tako i u odnosima sa arapsko-islamskim svijetom. Pitao me je mnogo o islamskoj toleranciji i doslovno je tada, između ostalog, rekao i ovo: "Ja bih zaista vas molio, pošto sam čuo o vama puno, da ste veliki poznavalac, da ste ekspert za islamsko pitanje i tako dalje, da budete moj savjetnik, da mi pomognete," doslovno je rekao sljedeću rečenicu: "Nedopustivo je da se naši slavenski Muslimani, suniti, ovako brutalno ubijaju. Molim vas dođite, budite mi savjetnik, pomozite mi da nešto učinimo".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Tokom razgovora sa vama da li je on pominjao svoj odnos sa gospodinom Miloševićem?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste. To se desilo na sljedeći način. Razgovor je dugo trajao. Ja sam tada rekao gospodinu Ćosiću koji me je zaista šarmirao tadašnjim svojim stavom, da sam, spadam u generaciju koja je sa zadovoljstvom čitala njegovu čuvenu knjigu u kojoj on veliča antifašističku borbu, a knjiga se zove "Daleko je sunce", da sam iz te knjige shvatio, pošto sam imao priliku da ga prvi put upoznam, da je riječ o plemenitom čovjeku koji želi da osmisli svoj život i onda sam rekao predsjedniku Ćosiću: "Svako od nas želi da dobrim osmisli svoj život, da čini dobro, da spriječava zlo," i rekao sam: "Gospodine predsjedniče, nikom Bog nije dao tu priliku da osmisli svoj život nego danas što je vama". On je pomalo rezignirano rekao: "Šta mi je to dao?" Ja sam bio toliko uzbuđen, da sam prosto kleknuo pred predsjednika, rekao sam: "Molim vas, spasite bosansku djecu, i jedno bosansko dijete i vi ste već osmislili svoj život," a onda je on šapatom, veoma tužno okrenuo se prema Dedinju i rekao je: "Kako da to uradim? Vidjeli ste maloprije da ja od despota Miloševića ne mogu ni usta da otvorim. Ne mogu ništa da kažem. Ja sam ovdje samo marioneta u njegovim rukama. Zato vas molim, budite moj savjetnik. Ja pokušavam da imam, odnosno da formiram jedan broj ljudi, eksperata u mom kabinetu da bih pokušao da se, koliko-toliko, osamostalim. Ja ovde nemam nikakvih ovlasti. Ja sam ovdje potpuno podređen. Vi ste to maloprije vidjeli. Ni ovu običnu konverzaciju sa libijskim liderom ja ne mogu obaviti što mi neće diktirati".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ambasadore, posle ovog sastanka sa gospodinom Ćosićem, da li ste se sa njim još sastajali u vezi ovog njegovog predloga?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Nisam, to je bio poslednji moj sastanak s njim.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sad bih hteo da vam skrenem pažnju na jedan kasniji period, otprilike u vreme kada je gospodin Panić postao premijer. Da li ste vi bili pozvani na proslavu njegove inauguracije na taj položaj?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Da. Služba u kojoj sam još uvijek formalno bio je bila pozvana. Među koleginicama i kolegama sam bio i ja.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je ta proslava bila posle pada Vukovara i posle događaja na Ovčari?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, jeste i ja sam bio iznenađen, zato što je jedan od ljudi koji nas je dočekivao u Belom dvoru kad smo došli na ovo primanje je bio gospodin Šljivančanin i davao je utisak da je on neka vrsta šefa osoblja u tom objektu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je gospodin Milošević stigao na tu proslavu?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, gospodin Milošević je stigao kasnije.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je on tamo bio istovremeno sa gospodinom Šljivančaninom?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ne, ja to nisam vidio, jer proslava je bila u parku Bijelog dvora.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Tokom te večeri da li je pukovnik Šljivančanin nešto govorio o tome šta se desilo u Vukovaru?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste. Pukovnik Šljivančanin je u jedno vrijeme sjeo za naš sto i govorio o svojim takozvanim podvizima u Vukovaru, kako je hrabro ubijao neprijatelje i tako dalje.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je on to govorio u privatnom razgovoru ili poverljivo ili manje-više javno svima koji su bili za tim stolom?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: On je to govorio javno svima nama koji smo bili za tim stolom.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je tokom te večeri bilo još nečega što vi smatrate da je od značaja?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ono što je bilo evidentno te večeri, ovaj, tu je bio diplomatski kor, tu su bile sve visoke ličnosti tadašnje savezne države,

isto tako iz Srbije. Ali je bilo evidentno da je gospodin Milošević bio glavna ličnost na toj, tokom te večeri.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Na osnovu čega to zaključujete?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To se zaključuje kad se gospodin Milošević pojavio na terasi Belog dvora, onda je bila, bio je i aplauz. Neki ljudi su aplaudirali i svi su bili na neki način srećni što ga vide.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi ste prekjuče u svom svedočenju rekli da ste u Beogradu ostali do 1994. godine. Sad bih hteo da vas vratim na jesen 1992. godine. Od tog perioda pa do vašeg odlaska 1994. godine, da li ste imali priliku da vidite kretanje vojske, Jugoslovenske narodne armije, odnosno, njenih jedinica u Beogradu i oko Beograda?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Svakako, tokom tog perioda opšta situacija u Beogradu je bila usmjerena ka Bosni i Hrvatskoj. Vrlo često su se vidjeli konvoji, pardon, vojni konvoji koji su odlazili preko mostova na Savi, Beograd je bio pun raznoraznih uniformi i raznoraznih vojski. Beogradski restorani, svugdje su bile raznorazne uniforme i posebno u početku 1992. i 1993. godine. Ti ljudi su ushićeno pričali o svojim takozvanim podvizima u Bosni, Hrvatskoj i tako dalje.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ako bi se vojska kretala iz Beograda u Bosnu, da li bi morali da pređu most preko Save?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno, svi putevi su iz Beograda vodili preko savskih mostova.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sledeća tema koju bih hteo da obradimo je sledeća: Pretresno veće je već čulo neka svedočenja i dokaze o izveštavanju medija. Da li možete vi da nam rezimirate ono čega se vi sećate o izveštavanju medija dok ste živeli u Beogradu u ovom periodu?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Situacija, situacija u Beogradu je bila za sve nas, dakle, nesrbe i za sve slobodomisleće Srbe koji nisu bili pristalice gospodina Miloševića, izvanredno teška. Jednoj tako teškoj situaciji mediji su dali svoj nevjerovatan doprinos, kako pisani, tako elektronski mediji. U medijima je...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Mogu li vas zamoliti da nam opišete, uopšte govoreći, vrste medijskih izveštaja koji su korišćeni na taj način?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Dakle, ne samo u pisanoj štampi, nego i u medijima elektronskim, posebno televizija je odigrala svoju ključnu ulogu. Skoro svake noći na televiziji su bile emisije koje su govorile o tome kako su svi drugi narodi genocidni a kako su samo Srbi bili ugroženi, da je ovo vrijeme da povrate svoje dostojanstvo i tako dalje. Bilo je tu nevjerovatno montiranih emisija, kažem, posebno na televiziji. Iznijeću samo jedan primjer. Jedno veče je bila jedna emisija u kojoj se govorilo kako Muslimani u Bosni, dakle, bosanska vojska siluje samo Srpkinje i u toj emisiji bila je, bilo je nekoliko takozvanih eksperata, doktora, profesora i tako dalje. Bila je jedna žena koja je govorila bosanskim narečjem. Iz njene siluete, bila je okrenuta leđima, moglo se primjetiti da se radi o trudnoj ženi. U toj emisiji, takvih emisija je bilo skoro svaku noć, ova gospođa je kazala da je stalno silovana u Bosni, negdje u okolini Tuzle i da su prema njoj, kako je ona tada rekla, Alijini vojnici bili užasno okrutni i prema njenim i prema ostalim damama koje su tamo bile. Bili su užasno okrutni sve dok ona nije ostala u drugom stanju. Kada je ostala u drugom stanju, onda su prema njoj bili, neverovatno se ponašali uljudno i onda su joj dozvolili da pređe na teritoriju koja je bila pod kontrolom, pod srpskom kontrolom. Onda su takozvani eksperti u toj emisiji objašnjavali zašto je to tako. Jedan od njih, čini mi se da je bio doktor profesor Vlado Vojvodić, čini mi se, ali ne znam, ali znam da je se predstavio kao doktor i profesor, specijalista sa Vojne akademije iz Beograda i rekao doslovno sljedeće: "Ja nisam samo doktor, profesor specijalista za," i tako dalje, "ja sam u isto vrijeme, to mnogi ne znaju, ekspert za islam, ja sam islamolog. Sve što je naš pacijent maloprije iznjela, to je tačno, jer u njihovoj genocidnoj knjizi Kuranu stoji," i onda je rekao paragraf taj i taj, rečenica ta i ta, "o, vjernici Muslimani, silujte nevjernice gdje god imate priliku, posebno Srpkinje. Silujte ih i prema njima budite okrutni sve dotle dok neka od njih ne ostane u drugom stanju".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ambasadore, sada bih hteo da pređemo na drugu temu. Da li znate osobu po imenu Milanko ili Milenko Renovica ako je to to ime?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Znam, znam gospodina Milanka Renovicu. Gospodin Milanko Renovica je bio nekad visoki funkcioner Republike Bosne i Hercegovine, bio je i predsjednik Predsjedništva, predsjednik partije. Često sam imao priliku da se sretnem sa njim dok je bio na funkcijama u Bosni i Hercegovini. Jedno vrijeme je obnašao jednu funkciju u Beogradu, ne znam koja, čini mi se neka visoka partijska, jugoslovenska.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ambasadore, trenutno me više interesuje sledeće, da li ste imali priliku da čujete jedan razgovor u restoranu, gde je on takođe bio prisutan i koji se ticao događaja u Foči?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno. To je bilo ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Po vašem sećanju, kada se to desilo? Kad je bio taj razgovor?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Taj razgovor je bio, koliko se mogu sjetiti, bio je u julu mjesecu 1992. godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li da nam rezimirate taj razgovor po svom sećanju?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio tada u restoranu, to je bio restoran hotela "Palas" u Beogradu. Naveče sam večerao sa dvoje prijatelja. Taj restoran je to veče bio, može se reći, prepun i većina ljudi, pošto restoran nije velik, koliko sam ja mogao vidjeti tada, je bila porijeklom iz Bosne. Svi su na svojim trpezama imali velike količine jela i pića i to najskupljih pića. Negdje za susjednim stolom je sjedio Milanko Renovica. Ja sam se bojao da me ne prepozna. Nastojao sam da koliko-toliko budem okrenut leđima. Za stolom gdje je sjedio Milanko Renovica i ostali, sam slušao iza tog, dakle, slušao sam neshvatljive, za mene tada teško podnošljive priče. Svi su se hvalili i govorili o tome šta su učinili u Foči. Doslovno su na kraju rezimirali sledeće: "Nije važno koliko je tamo bilo balija Muslimana. Važno je da ih više nikad neće biti".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Poslednja tema kojom bih želio da se bavimo je sljedeća. Vi ste muslimanske veroispovjesti, je li tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste u to vreme odlazili u džamiju u Beogradu?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja sam muslimanske vjeroispovjesti, ali se ponosim multikulturom iz Bosne i Hercegovine. Ponekad sam odlazio, tada baš kad sam bio u najtežoj situaciji, jer je to bilo jedino mjesto gdje smo mi svi tada zatečeni u Beogradu u jednom nepodnošljivo ponižavajućem stanju, odlazili, ne bi li, ne bi li možda našli način da nešto učinimo za nas.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Mogu li vas zamoliti da nam kažete kako se zvala ta džamija i u kom naselju u Beogradu se nalazila?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To je lako kazati jer je to jedina preostala džamija u Beogradu, mala, koja se zove Bajrakli džamija. Nalazi se negdje na kraju Knez Mihajlove ulice prema Kalimegdanu, s desne strane.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kada ste odlazili u džamiju da li je neko snimao ulaske u džamiju na video traku?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste. Skoro redovno, skoro redovno. Svi mi koji smo se tamo našli na smrt preplašeni, bili smo izloženi redovnim snimanjem televizije, dakle oficijelne televizije Srbije. Snimatelj je išao i zumirao vrlo dugo, od lica do lica. Svako lice je bilo registrovano i to se dešavalo i tokom procesije, dakle, tokom molitve. Sjećam se jednom da je beogradski imam bio prekinut i da nije mogao da se suzdrži i da je rekao tom snimatelju, na čijoj kameri je pisalo Filipović: "Gospodine, molim vas, hoćete li već jednom prestati da nas toliko snimate. Eto snimate i naše cipele, ne samo naša lica. Dozvolite, završite vaš posao da krenemo sa našom molitvom". Snimatelj je samo osorno odgovorio: "Gospodine, svako radi svoj posao. Ja sam ovde na zadatku".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je i u jednom trenutku džamija bila izložena napadu?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Da, džamija je, dok sam ja boravio u Beogradu, bila dva puta izložena napadu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li nam reći koliko su ozbiljni bili ti napadi i pod kakvim okolnostima je dolazilo do njih?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ti su napadi obično, koliko se sjećam, bili noću i po mom uvjerenju ti napadi su imali za cilj da još više unesu straha i terora među Muslimanima da napuste Beograd. Jer svaki put, sjećam se petkom kad sam dolazio u džamiju da je bilo dosta lica koje više nisam viđao. Ljudi su jednostavno nestajali. Ili nisu smjeli doći ili ...

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Mogu li da vas zamolim da nam opišete nešto detaljnije o kakvim napadima je bila reč? Šta je korišćeno prilikom tih napada i kakva oštećenja su naneta džamiji?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To su bili takozvani bombaški napadi. Bacane su, koliko se sada mogu sjetiti, da li ručne bombe i tako dalje i džamija je bila djelimično, dakle, njen spoljni dio oštećen.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I koliko se vi sećate, kada je dolazilo do tih napada?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To je bilo 1990. godine, a 1992. godine je bio jedan napad. Kasnije je usljedio, da li krajem 1992. godine ili početkom 1993. godine, nisam siguran, ali su sigurno bila dva napada.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste vi razgovarali sa jednim od pripadnika, ljudi koji su dolazili u tu džamiju u vezi sa njegovim razgovorom sa gospodinom Miloševićem i traženjem zaštite za džamiju?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jesam, razgovarao sam sa beogradskim muftijom, dakle, glavnim imamom koji se zove gospodin Hamdija Jusufspahić. On je shvatao situaciju jednog stravičnog terora u kojem smo se svi našli tada u Beogradu i stalno je pokušavao da koketira sa gospodinom Miloševićem u vezi sa tadašnjim floskulama da se štiti Jugoslavija i tako dalje. I stalno je tražio prijem, da ga gospodin Milošević primi kako bi uspeo zaštititi te, nas preplašene i preostale Muslimane u Beogradu. Međutim, gospodin Milošević, koliko ja znam, nikad nije htio da primi gospodina Jusufspahića.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je gospodin Jusufspahić bio jedan od najvažnijih članova muslimanske zajednice, koji je u to vreme živio u Beogradu, pa čak i u celoj Srbiji?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno, apsolutno, on je bio prva ličnost, dakle, on je beogradski muftija, on je prva ličnost Muslimana u celoj Srbiji tada.

TUŽILAC GRUM: Nemam više pitanja. Hvala, gospodine ambasadore.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da ne bih zaboravio, pošto ovo nije u izjavi, ja, najavljen je bio svedok da ga vrlo kratko ispituje gospodin Grum. Gospodine Pašiću, govorili ste na kraju o napadima na Bajrakli džamiju.

Prvo ste rekli da je to bila jedina džamija, preostala u Beogradu. Je l' neko uništio neku džamiju u Beogradu pa je ta preostala, da upotrebljavate izraz preostala?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno. Kad su se Turci povukli iz Beograda 1864. godine, u Beogradu je ostalo 364 džamije. Sve su porušene do jedine te Bajrakli džamije koja je preostala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad je, kad su porušene te džamije do te jedine koja je preostala?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Odmah posle odlaska Turaka i mislim da ovo nije predmet ovog svjedočenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Predmet je vašeg svjedočenja, jer ste rekli, to je jedina preostala, pa se stiče utisak da smo mi srušili neke prethodne džamije. Tih džamija nije bilo i pre nego što sam ja rođen, a i pre nego što ste vi rođeni, koliko ja znam. Je l' srušena bilo koja džamija u Beogradu, odnosno, u Srbiji?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Rekao sam maloprije, gospodine Miloševiću, sve su srušene ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Posle odlaska Turaka.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Poslije odlaska Turaka i poslje progona i tako dalje...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U XIX veku, je l' tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, međutim, ja ću vas samo podsjetiti, gospodine Miloševiću, da u užem djelu Beograda je bilo preko 12.000 Muslimana i da je ta jedna mala preostala Bajrakli džamija, ponovo podvlačim, preostala, nije bila dovoljna, nije mogla ni u kojem slučaju da zadovolji potrebe vjernika. Ali vaša vlast i vi nikad niste dozvolili da se gradi nova džamija. Ja sam svjedok kad je libijski lider Gadafi, kad ste me već pitali da vas podsjetim na to, negdje 1986. godine je bio dogovorio sa tadašnjim predsjednikom Predsjedništva Jugoslavije, svjedok sam toga, prevodio sam to, gospodinom Petrom Stambolićem, pošto sam ga tada, pošto se desila ta posjeta u vrijeme kada je džuma, kada je petak, zvanično pratio gospodina Gadafija u tu malu preostalu beogradsku džamiju. I on je tada rekao: "Dozvolite da vam ja izgradim jednu džamiju, da vam pomognem," jer su ljudi obavljali molitvu, molim vas, na ulici ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jer džamija je mala. Ali vi nikad niste dali, ni pomislili da date bilo kakvu dozvolu da se gradi nova džamija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hajte molim vas, pa kakve sam ja imao veze 1986. godine sa bilo kakvim dozvolama za izgradnju i neke garaže, a ne nekakve džamije u Beogradu.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, vi ste imali poslje Osme sjednice, niste nikad htjeli da primite muftiju, jer muftija je tada želio da vam, između ostalog, da vas zamoli za tu dozvolu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, to je jedna od neistina ovih kojih ste sad izrekli. Ja sam bezbroj puta primio gospodina Hamdiju Jusufspahića, a smatram ga časnim čovekom koji to ne bi odbio da potvrdi. Ne može se možda reći bezbroj puta, ali zaista mnogo puta sam primio gospodina Jusufspahića. A drugo, da li je vama poznato, pošto vidim da ste radili u saveznim organima, da nije bilo ni jednog državnog prijema u Srbiji gde nije bio pozvan, između ostalih verskih poglavara koji se pozivaju na te prijeme, i gospodin Jusufspahić? Da li je bilo i jedne svečanosti, ne državnog prijema, nego jedne svečanosti koju ima grad Beograd ili država Srbija ili država Jugoslavija, gde nije pozvan i gospodin Jusufspahić? Bezbroj puta sam se sreo i u tim prilikama, a ...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku, dozvolite svedoku da odgovori na pitanje. Ono što izneseno je da je ovaj gospodin pozivan na prijeme u Beogradu i da ga je pozivala savezna vlada na prijeme. Možete li nam pomoći oko toga?

SVEDOK PAŠIĆ: Tačno je da je pozivan, ali gospodin Jusufspahić mi je bezbroj puta kazao da ga nikad zvanično gospodin Milošević nije htjeo da primi. U svim zvaničnim, na svim zvaničnim prijemima gospodin Jusufspahić je stalno molio da mu se dozvoli da proširi ili da pravi novu džamiju, ali nikad tu dozvolu nije dobio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Pašiću, ja ne govorim o tome koliko sam puta samo sreo i pozdravio se s gospodinom Jusufspahićem, rukovao se i razgovarao na zvaničnim prijemima, nego i koliko puta je on dolazio u moju kancelariju, tražio prijem i bio primljen. Vi to ništa ne znate? Vi tvrdite da sve to nije tačno.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jedno se je rukovati ili sresti usput, a drugo primiti ga u zvaničnu audijenciju i udovoljiti njegovim zahtjevima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ja kažem i prvo i drugo a ne jedno ili drugo.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja u svim razgovorima ...

sekretar: Prevodioci mole da pravite pauze između pitanja i odgovora.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: U svim razgovorima koje sam imao, a bili su česti, sa gospodinom Jusufspahićem, nisam razumio da ste ga primili i udostojili jednog ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro ...

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Zvaničnog prijema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, evo ja vam sad kažem da znate da sam ga više puta primio. A drugo, vi znate da je neki neodgovoran čovek, nesumnjivo kriminalac, bacio ručnu bombu u dvorište džamije i da je posle toga policija čuvala džamiju.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ali je u isto vrijeme vaša televizija snimala svako naše lice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, mislim da nema smisla tvrditi takve stvari, jer televizija snima i liturgije u Sabornoj crkvi u Beogradu i snima lica ljudi koji prisustvuju tim liturgijama i kad ih drži patrijarh, i kad ih drži neko od vladika, vrlo često kao događaj na televiziji. Prema tome, u čemu je to pitanje slobode štampe, je li da televizija ne sme da snima te događaje? Pa, gledamo da se snima u Jerusalimu (Jerusalem) liturgija ili gledamo razne mise koje se drže po ...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da odgovori.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tačno je, tačno je to da se snimaju i prenose liturgije, mise i tako dalje, ali u ovom slučaju bilo je samo snimanje, nije bio prenos. Mislim da je djelimičan odgovor dao gospodin Jusufspahić kada je reznirano zamolio snimatelja da mu dozvoli da nastavi molitvu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, tako bi rezignirano mogao i patrijarh Srpske pravoslavne crkve, gospodin Pavle, da kaže da mu se skloni, pošto ga stalno snimaju, ko je nervozan. Ali recite mi, da ne gubimo vreme na tom pitanju. Da li ste vi videli, na primer, na televiziji kada je svečani obred u džamiji u Beogradu, na primer, povodom Bajrama ili nekog drugog verskog praznika, onda se da kratak izveštaj, snimatelj uvek snimi veći materijal, naravno? Da se kratak izveštaj, proslavljeno to i to, bilo to i to. Jeste to videli na televiziji?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jesam, ali to samo na crnogorskoj televiziji tek onda kad se Crna Gora uspjela koliko-toliko osloboditi od vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A inače niste videli nikad na televiziji Beograd?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Nisam do skoro...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vernici muslimanske veroispovesti imaju neku svoju proslavu, to je sve bilo, to nikad niste videli?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: U vaše vrijeme to je bilo nemoguće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Pašiću, vrlo dobro, vrlo dobro. Pa, dobro, da li se onda sećate bar toga da posle tog incidenta da je neko noću bacio ručnu bombu u dvorište džamije, niko nije stradao, ništa nije značajno oštećeno, policija čuvala džamiju da ne bi došlo do toga? Da je, to se pretpostavljalo, neko neodgovorno uradio od ljudi koji su izbegli sa onih područja gde su bili izloženi terorom muslimanskih snaga i našli sklonište u Beogradu.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: U Beogradu, Beograd je tada bio pun raznoraznih, kako vi volite reći, paravojske kojima ste vi direktno upravljali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Pašiću, ja nikad nisam imao nikakvu paravojsku ali to nije stvar vašeg svedočenja. To ćemo ostaviti za drugu stranu. Je li vam poznato da je policija brinula i čuvala, ne samo Bajrakli džamiju u Beogradu, nego se brinula da ne dođe do oštećenja ni jedne džamije u Srbiji i ni jedna nije oštećena za sve vreme rata. Je li vam poznato to?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je što sam rekao maloprije, beogradska džamija je dvaput oštećena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli o ta dva incidenta.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ali džamija je dva puta oštećena, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste, i policija je čuvala.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam koliko je čuvala. Da je dobro čuvala, ne bi došlo do oštećenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Pašiću. Je li za vreme rata u Bosni ijedna džamija srušena u Srbiji? Ijedna jedina.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: U Srbiji, da vas ne podsećam na to i sva ostala stradanja Muslimana pod vašom kontrolom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja vas pitam je li i jedna jedina srušena?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam o tome, normalno, jer sam bio u Beogradu ali ponavljam, vaša policija je tako čuvala beogradsku džamiju da je dvaput oštećena i dvaput bila bombardovana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako to bombardovana? Mislite neko noću baci ručnu bombu u dvorište i to je bombardovanje?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Policija vrši istragu i policija posle toga obezbeđuje da se to ne desi. Nikad niko nije stradao i nikad, nikad, nikad nije bilo neko i čak je država dala novac da se to popravi i da se, da se inače uredi stvari vezane za džamiju i ...

SUDIJA MEJ: Ne, to je nešto sasvim drugo. Mislim da smo iscrpili ovu konkretnu temu. Gospodine Pašiću, možete li da nam pomognete kod sledećeg. Kako su obezbeđena sredstva za popravku? Da li su obezbeđena sredstva za popravku, ako vam je to poznato?

SVEDOK PAŠIĆ: Za popravku džamije, časni Sude, mislite.

SUDIJA MEJ: Da. Da, to se tvrdi.

SVEDOK PAŠIĆ: Ja koliko znam ta sredstva nikad nisu obezbjeđena od gospodina Miloševića. Sredstva su prikupljali sami vjernici i oni su, koliko su mogli, sanirali, renovirali i popravljali svoje objekte.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, država nikad nije dala novac za potrebe popravke džamije u Beogradu i to vi tvrdite, je li tako? Vrlo dobro.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da je, da je džamija beogradska, ta jedina, ikad dobila išta od vas, ja to ne znam, mislim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ne morate ni znati. Bitno je da znate ove druge stvari koje uopšte ne bi mogli znati. A recite mi, pošto smo ustanovili da ni jedna džamija u Srbiji, ni jedna nije porušena za sve to vreme, da li je neko od Muslimana zato što je Musliman uhapšen ili ubijen u Srbiji za sve to vreme rata u Bosni? Da li možda za to znate?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Pa, svi mi koji smo živjeli tada, ovaj...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svi ste ubijeni.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Pod vašom strahovladom, gospodine Miloševiću. Pozdravljali smo se tako šapatom, govoreći jedan drugom "kako je tvoja žuta traka na tvojoj ruci?".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste možda nosili žute trake?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tako smo se osjećali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi to sad tvrdite kako ste se tako osećali.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno. Sve vaše emisije koje ste imali u svim medijima u kojima ste prikazivali da su Muslimani genocidni i tako dalje, dovele su do jednog tako stravičnog stanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da nije do tog stravičnog stanja dovelo ponašanje islamskih ekstremista u Bosni i Hercegovini, gospodine Pašiću? I stravična zverstva koja su vršili nad Srbima u to vreme, gospodine Pašiću, a ne to što vi nazivate mojom televizijom?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Pošto ste vi režiser bili svega, gospodine Miloševiću, etničko stravično čišćenje zbog koga sjedite na stolici na kojoj sjedite počelo je iz Beograda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, ja dobro znam zašto sam na ovoj stolici a svakako ...

SUDIJA MEJ: Nećemo se upuštati u ovakve rasprave. Nema svrhe da to pretvarate u ličnu raspravu. Molim vas, nađite neku drugu temu. Nađite neku drugu temu, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste, u izjavi nema toga, ali vi ste pomenuli Milanka Renovicu. Milanko Renovica jeste političar iz Bosne i Hercegovine, bio je i predsednik Predsedništva Centralnog komiteta, bio je na najvišim funkcijama u Jugoslaviji. Početkom tih sukoba on se potpuno povukao iz političkog života. Niko nije ni čuo za njega sve vreme rata. Čovek je bio potpuno pasivan. Odakle vam sada da Milanku Renovici pripisujete nekakav srpski nacionalizam?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Časni Sude, da gospodin Renovica nije bio nacionalista ne bi sjedio u tom društvu u hotelu "Palas" u restoranu, a ja koliko sam tada bio informisan, gospodin Renovica je bio neka vrsta političkog savjetnika Karadžiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čuo sam za to, gospodine Pašiću, čuo sam za to, ali to je bilo tek negde tamo krajem rata, inače on je kao penzioner živeo u svojoj vikendici negde na Sokocu, jer je odatle, u svom rodnom mestu, i bio potpuno pasivan sve vreme rata. A čuo sam za to, kad ga je na kraju rata kao jednog iskusnog i političara sa velikim i dugim iskustvom, rukovodstvo Republike Srpske zamolilo da im pomogne oko određenih političkih saveta i tako. Ali to je bilo već sasvim krajem rata.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To je što ste vi čuli, gospodine Miloševiću. Što sam ja čuo, vi ste naredili da on bude savjetnik Karadžiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, gospodine Pašiću. Po onome kako vi govorite, ja sam i uređivao i televiziju i pisao novine i određivao savetnike svakom i tako dalje.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Apsolutno, pa naravno. Da idemo dalje. Molim vas, govorili ste o medijima, nacionalistički program. Na žalost, vas će demantovati, vi znate onu poslovicu *Verba volant scripta manent*, "ono šta je napisano ostaje". Moći ćemo da pređemo sve te medije iz rata. Oni

koji su bili pod državnom kontrolom ili pod državnim uticajem, ako se tako može reći, su upravo delovali na smirivanju situacije. Zar to nije tačno, gospodine Pašiću?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno nije tačno.

SUDIJA MEJ: Ne. Gospodine Miloševiću, morate da postavljate pitanja, nemojte da dajete izjave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, naveli ste primer u medijima, emisije gde je silovana Srpkinja, očigledno u drugom stanju. Pa, je li to neki srpski zločin da Srpkinja bude silovana s muslimanske strane. I to navodite kao, kao zločin srpske strane.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ja sam ovo naveo, samo je to jedan od bezbroj primjera tadašnje vaše televizije. Zločin je bio na koji je medij htio prikazati, jer je čovjek rekao doslovno, taj koji se predstavio kao doktor profesor, da u Kuranu stoji rečenica da se siluju nevjernice sve dotle dok ne ostanu u drugom stanju, a kad ostanu onda prema njima lijepo se ponašajte, jer gdje god budu rodile to začeto dijete, ono će biti mudžahedin. Dakle, radi se o jednom stravičnom plagijatu i vi ste tada sve kontrolisali. Umjesto da spriječite takve ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da vam kažem, gospodine Pašiću ...

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Da sprečite takve nevjerojatne emisije...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne verujem da je bila takva emisija, a drugo, šta piše u Kuranu o tome? Je l' piše nešto o tome ili ne piše, ja nisam čitao taj paragraf o kome vi ...

SUDIJA MEJ: Ne. Ne, jako se udaljavamo od ovog predmeta. Ovakva rasprava ne pomaže Pretresnom veću. Nađite nešto drugo da pitate svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo pitaću ga i druge stvari, gospodine Mej (May). Pomenuli ste Šljivančanina. U vašoj izjavi ste napisali, napisali: "Video Šljivančanina u Belom dvoru. Bio veliki heroj, hvalio se kako je razorio Vukovar," što je apsolutno neverovatno, ali "rekao da ga je Milošević postavio na taj položaj o kome je govorio kao o vrhovnom zapovedniku". Molim vas, gospodine Pašiću, ipak neke materijalne činjenice ne mogu biti falsifikovane. Da li znate da je ...

SUDIJA MEJ: Dajte prvo da ustanovimo da li je istina to što se tvrdi. Da li je Šljivančanin rekao da mu je Milošević dao to postavljenje, pri tome mislimo na vrhovnog komandanta? Da li se to desilo ili nije, gospodine Pašiću?

SVEDOK PAŠIĆ: Šljivančanin je tada govorio zaista o tim svojim podvizima i kad se gospodin Milošević pojavio na terasi Bijelog dvora, on je ustao i pozdravio ga vojnički i kasnije govorio o gospodinu Miloševiću da je on najveći lider koga je, ikad su Srbi imali i da će on sigurno sačuvati ovu veliku državu. U tom smislu, mislim, razgovor je bio isto se sigurno može evidentno izvući da je gospodin Šljivančanin gospodina Miloševića doživljavao kao svog vrhovnog komandanta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A to ste vi izvukli. A je li samo Šljivančanin ustao kad sam ja ušao ili ste svi ustali? Možda vi niste ustali.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja se ne sjećam, bilo je puno svijeta, ovaj, ja bih, ne sjećam se ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja bih rek'o da su svi ustali.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, imate pravo što se toga tiče, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, ako ste svi ustali, zašto ste izdvojili Šljivančanina iz celog tog prijema?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Šljivančan se tako ozarenog lica okrenuo prema vama i pozdravio vas kako se pozdravlja vrhovni komandant.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A to ste zaključili ...

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Mogu ja ispričati ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi kažete, a vi kažete, ako sam ja, pa da li vi znate da je Šljivančanin bio, koliko ja znam, pomoćnik komandanta Gardijske brigade za bezbednost ili načelnik odeljenja, ne znam već kako je to definisano, Gardijske brigade? Da li to znate?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Vi najbolje znate kako ste svoje komandante raspoređivali. Ja to ne znam, ja se nisam bavio tim poslom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, to je bilo u vreme kada ja nisam imao nikakve nadležnosti nad JNA. Gospodin Šljivančanin je bio u Gardijskoj brigadi i pre nego što sam ja uopšte postao predsednik, a

Gardijska brigada upravo ima funkciju da obezbeđuje rukovodstvo SFRJ ili SRJ. Prema tome, u toj funkciji je mogao biti tamo, a ni u kakvoj drugoj.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: A zanimljivo je, gospodine Miloševiću, da gospodina Šljivančanina nikad nisam prije vidio, a bio je na toj funkciji na kojoj ste rekli. Tek sam ga vidio nakon što je imao te herojske, kako pod navodnim znacima, podvige u Vukovaru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Pašiću, neću da se dalje zadržavam na tome, ali kao što ste i sami sada potvrdili ovo što ste napisali u izjavi, nije tačno "ustao Šljivančanin" i takve bedastoće da slušam ovde.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodin Šljivančanin, ponavljam, se našao u Bijelom dvoru prvi put tek nakon tih podviga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, Gardijska brigada inače obezbeđuje Beli dvor i kompleks Belog dvora. Šljivančanin je morao taj kompleks da obezbeđuje i 1989. i 1990. i 1991. i 1992. godine, to je nesumnjivo.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: A zašto ga nikad prije nije bilo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Otkud ja znam, to, to, to i da li ga je bilo. Jeste vi bili stalno tamo u Belom dvoru da vidite ko, ko ulazi u njega i ko izlazi...

SUDIJA MEJ: Ne. Ne. Mislim da smo imali dovoljno u vezi sa ovom raspravom.

SUDIJA KVON: Gospodine Pašiću, mislim da niste odgovorili na pitanje da li je gospodin Šljivančanin rekao da mu je taj položaj dao, da ga je na taj položaj postavio gospodin Milošević kojeg je on pominjao kao svog vrhovnog komandanta?

SVEDOK PAŠIĆ: On je govorio o gospodinu Miloševiću sa osjećanjem i iz tog što je on govorio tada, govorio sve, govorio je naširoko i nadugo kako je ratovao po Hrvatskoj i tako dalje. On je doživljavao gospodina Miloševića kao vrhovnog komandanta. I rekao je, rekao je, u jednom momentu je rekao da, da, da je gospodin Milošević ga postavio da on bude kao neka vrsta glavnog domaćina u Belom dvoru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, pa taj prijem su organizovali organi federacije, pa nisam valjda organizovao i prijeme i bavio se protokolarnim stvarima u federaciji, za Boga miloga. Pa, kako možete to da tvrdite?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ali ste vjerovatno nagrađivali neke ratnike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nema smisla da vas pitam u vezi s tim, to je preko granice stila i ukusa. Recite mi, molim vas, gospodine Pašiću, vi ste Musliman, kako ste rekli, koji je do 1994. godine radio u Vladi SFRJ i kasnije u Vladi Savezne Republike Jugoslavije, je l' tako? Do 1994. godine. Je l' tako, gospodine Pašiću?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tako je, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko vidim, niko vas nije otpustio s posla na kojem ste radili, ni pre 1994. godine, a ni 1994. godine, je l' tako, gospodine Pašiću?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: A sve te službe, ovaj, savezne Jugoslavije, tada su, kad ste vi došli na vlast, čišćene od svih onih koji se nisu slagali sa vašim konceptom. Dakle, ne samo nesrbi nego i Srbi koji vas nisu podržavali zdušno. I oni su morali ići sa tih, iz tih organa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, nema smisla da takve neistine govorite. Ja vas molim da odgovarate samo na moja pitanja. Pitao sam vas, dakle, niko vas nije otpustio s posla na kojem ste radili ni pre 1994. godine ni 1994. godine. Je li to tačno?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To je tačno. Ali zašto me nije otpustio ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, odgovarajte na moja pitanja a ako tražite neku izjavu, tražite od Pretresnog veća da vam da izjavu, a vi ste dužni da odgovarate na moja pitanja. Da li je tačno da ste vi 1994. godine, kako sami izjavljujete u svojoj izjavi na četvrtoj strani, u sedmom pasusu, pobjegli iz Beograda, iz Jugoslavije za Mađarsku (Hungary)?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odakle ste otišli za Kairo (Cairo)?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' tako? A recite mi zbog čega ste pobjegli?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja sam tačno, tačno, formalno, formalno zadržan na toj službi i vi ste pročitali u mojoj izjavi, vraćen sam na početak, bio sam degradiran i tako dalje i ništa mi se nije dalo da radim, nit sam šta radio. Vi ste pročitali u mojoj izjavi isto tako, da me je štitio jedan od visoko pozicioniranih prijatelja tada, da nije njega bilo, samo Bog zna šta bi se desilo sa mnom i mojom porodicom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, ne znam šta Bog zna šta bi se desilo s vama. Recite mi da li ste u Jugoslaviji u to vreme dok niste, kako vi tvrdite, pobjegli, bili krivično gonjeni ili je protiv vas vođen bilo kakav krivični postupak?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Nikad nikakav krivični postupak prema meni nije vođen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Jeste imali nekih drugih privatnih problema zbog kojih ste morali, kako kažete, da pobjegnute iz Jugoslavije?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno. Ja sam bio često izložen raznoraznim neugodnostima, prijetnjama i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, to možete da izmišljate na drugom mestu, ali recite mi da li je i jedan zvanični organ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. Ne možete da iznosite takve optužbe. Ako želite da sugerišete da svedok nešto izmišlja, vi možete to konkretno da iznesete, a ne možete da iznosite takve opšte optužbe. Da li vi tvrdite da je on izmislio da je bio izložen pretnjama?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno. Pa, radio je u saveznim organima do 1994. godine, a onda seo u neko prevozno sredstvo i otputovao u Mađarsku sasvim slobodno, bez ikakve, bez ikakve prepreke.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ako mi je bilo tako dobro, zašto bih onda bježao?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja pretpostavljam da ste imali neke druge ambicije, gospodine Pašiću, ali ja u to neću da ulazim. Recite mi, molim vas, da li vam je bilo koji organ ikad oduzeo putnu ispravu?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Nije, ali su me kontrolisali stalno i ja sam...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, gospodine Pašiću, vi ste imali, znači, svoj pasoš, a najblaža mera koja bi bila za ono, da potvrdi ono što tvrdite da su rekli, neće vas pustiti da odete s tajnama. To ste rekli kad sad ste počeli. Pa najblaža mera da, da vam se traži da predate pasoš, da vratite pasoš. A nisu vam ga oduzeli. Zašto govorite, gospodine Pašiću, moje pitanje je zašto govorite kako ste pobjegli, kad ste normalno seli u neko prevozno sredstvo s pasošem u džepu, na granici normalno prošli granicu i pasošku kontrolu, da vas niko nije zadržao i otputovali u Mađarsku?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ja sam na svu sreću, ovaj, dugo vremena radio u Beogradu, dok se vi, dok vi, sve dok vi niste došli na vlast ja sam se zaista tamo osjećao civilizovano i, ali nakon vašeg dolaska, na svu sreću ja sam imao i prijatelja, bilo je i u vašim organima časnih ljudi koji su mi pružali zaštitu. I oni su mi pomogli, gospodine Miloševiću, da mi se ne oduzme pasoš.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A inače ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Da razjasnimo jednu stvar. Od čega ste pobjegli?

SVEDOK PAŠIĆ: Pobjegao sam od jednog nepodnošljivog poniženja i terora u kojem smo svi mi živjeli tada u Beogradu. Nisam samo, časni Sude, bježao ja, bježali su i časni Srbi. Pobjegao je gospodin Bogdan Bogdanović, odnosno otišao, nije mogao da izdrži i mnogi drugi časni Srbi. Ja sam se tada osjećao kao bilo koji Jevrej in 1941. ili 1942. godine u Berlinu (Berlin). Nikako drukčije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, samo da ustanovimo činjenice. Dakle, vi ste tvrdili u svom glavnom ispitivanju da su vam navodno predstavnici policije rekli da vas neće pustiti da odete, a konstatovali smo da vam niko nije oduzeo putnu ispravu i da ste sasvim legalno prešli granicu, pokazali svoj pasoš, prošli kroz kontrolu. Kao što znate, na pasoškoj kontroli postoji spisak lica koja bi eventualno zbog nečega trebalo da bude zadržano, nije vas bilo na tom spisku sigurno jer ste prešli granicu. Zašto govorite kako ste pobjegli? Vi ste otputovali u Budimpeštu (Budapest), gospodine Pašiću.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Podsjećam vas, gospodine Miloševiću, da sam, na svu sreću, imao časnih Srba prijatelja koji su mi pružali zaštitu, čak su mi bili osobno dragi, negde u nekim selima, ako treba i da tamo boravim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Pašiću, činjenice smo utvrdili, pa možemo da idemo dalje. A zašto, molim vas, ako je to bilo teško kako vi tvrdite, ja sam predsednik bio od 1989. godine, vi napuštate Beograd legalno, sa pasošem u džepu i putujete u Budimpeštu? Što niste ranije napustili Beograd nego, eto, pet godina živite u uslovima u kojima se, kažete, osećate kao Jevreji 1942. godine u Nemačkoj (Germany)?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Zato što je tada Beograd, vi to dobro znate, gospodine Miloševiću, bio pun vaših vjernih sluga, pripadnika Arkanovih formacija, Šešeljevih, svugdje na svakoj autobuskoj stanici u Beogradu su bili oglasi, "javite se, srpska omladina u srpski boj, junaci da vas obučimo," i tako dalje. Mnogi koji su prije mene pokušali da odu iz Beograda imali su neprijatnosti, a neki su izvršili samoubistvo, bar je tako rečeno u vašoj štampi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sad ne znam o čemu govorite, o tome ko je izvršio samoubistvo ...

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja ću vam pojasniti, ako dozvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Izvolite, pojasnite mi, ne razumem o čemu govorite sada.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Moj izuzetno drag kolega sa kojim sam radio nekad je bio gospodin Željko Biserko. On je prije mene uspeo da pobegne u tu istu Mađarsku. Ja ne znam ali vaša štampa je tada pisala da je tek nakon što je pobjegao u Mađarsku izvršio samoubistvo. I vaši ljudi koji su me kontrolisali često su mi znali reći: "Ne smiješ nigde otići bez našeg znanja, jer se može desiti, eto i samoubistvo".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, kad bi to bilo tačno, zar vam jednostavno ne bi oduzeli putnu ispravu?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Podsjećam vas, bilo je tamo isto tako i među tim ljudima, ljudi koji su me cijenili kao i ja njih, mojih prijatelja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Pašiću, u svakom slučaju činjenice govore da vam ni jedan organ vlasti nije pravio ni jednu prepreku, da niste otpušteni 1994. godine i da ste otišli normalno i legalno otputovali u Budimpeštu slobodno kao ...

SUDIJA MEJ: Sada smo iscrpli ovu temu. Mnogo puta smo čuli ovo isto. Dajte da pređemo na nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da ste 1991. godine degradirani na mesto pripravnika, kako ste dobijali veoma malo ili ni malo posla, je l' tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Nije pripravnika, nego degradiran sam na početnu poziciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jel' to došlo do neke reorganizacije službe ili čega, ili sam se možda ja bavio organizacijom ili administracijom u saveznoj Vladi?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Normalno da se niste bavili vi, al' se bavili vaši ljudi. Gospodin Čosić nije usta mogao da otvori bez vaših naredbi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja se čudim da vi sebi dozvoljavate da tako na ponižavajući način govorite o gospodinu Čosiću. Ali gospodin Čosić je živ, pa pretpostavljam da nije problem da on potvrdi ili ospori ovakve, ovakve vaše navode. Ali ja mislim da je neukusno da tako govorite o gospodinu Čosiću.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ja ne govorim ni najmanje bez poštovanja o gospodinu Čosiću, ali ako postoji već neki ponižavajući položaj onda je taj položaj gospodina Čosića bio, a vi ste bili uzrok toga. On je to sam meni rekao i zato je htio da mu budem savjetnik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Baš me interesuje, eto kažete, gospodin Čosić vam ponudio da mu budete savetnik, pa što niste prihvatili da mu budete savetnik?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja nikada ne bih mogao da prihvatim iz prosto moralnih principa. Ako je gospodin Čosić bio vaša marioneta, onda je logično da će biti i njegovi savjetnici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, imajte ipak neke granice, gospodin Ćosić je ponosan čovek, ružno je govoriti o njemu kao mojoj marioneti.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Vi znate, gospodine Miloševiću ...

SUDIJA MEJ: Slušajte, kad već pominjemo loš ukus, to nije stvar lošeg ukusa. Svedok kaže da je to ono što se dogodilo. Možete da osporavate koliko god hoćete, ali nema smisla da se prepirete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ja se uopšte ne prepirem, smatram da je neukusno da ovaj svedok na takav način vređa jednu ličnost kao što je Dobrica Ćosić, da je krajnje neukusno.

SUDIJA MEJ: Slušajte, pre svega, ukus nije važan, nama je bitno svedočenje i dokazi, to je jedino što nas se tiče, a svedok kaže da je to ono što se desilo. Vi to možete osporavati, ali to je njegov iskaz. Da li je ukusno ili neukusno, nema veze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vređati ljude je svakako neukusno, gospodine Mej. Dakle, vi niste, bar u periodu u kome govorite radili u Ministarstvu inostranih poslova jer ste bili u prevodilačkom odeljenju Saveznog izvršnog veća, je l' tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Saveznih organa, tako se to ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Saveznih organa, dobro Saveznog izvršnog veća, saveznih organa, svejedno. Ko vam je bio pretpostavljeni?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Sad se više ne sjećam ko mi je bio pretpostavljeni, jer, rekao sam, bio sam vraćen na početnu poziciju ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi ko vas je smenio sa mesta šefa odeljenja, kažete da ste bili šef odeljenja o kome govorite ...

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio predviđen isto tako da budem, da dobijem otkaz iz te službe, međutim, neko od mojih prijatelja koji je ipak tada imao moć, pored vaše strahovlade je zadržao tu moju početnu poziciju, jer je jedino na taj način mogao da mi pruži zaštitu meni i mojoj preplašenoj porodici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, pa utvrdili smo da vas niko nije otpustio ni 1992. ni 1994. godine kad ste otišli iz Beograda na legalan način, što ni sami ne sporite, dakle ko je taj koji vas je smenio? Kako možete da se ne sećate da vas je neko smenio, ko je taj čovek, ko je ta ličnost koji vam je bio neposredni pretpostavljeni koji vas je smenio?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tada je, tada je u svim saveznim organima su sprovedene detaljne čistke ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću ...

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Sproveli su ih vaši ljudi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam za ime vašeg pretpostavljenog koji vam je potpisao rešenje kojim se vi premeštate na drugo mesto.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja se toga ne mogu sjetiti.

SUDIJA MEJ: Nećemo, nećemo ovo ponovo da ponavljamo, on kaže da se ne seća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da ste svakog ponedeljka išli u MUP Srbije na neki razgovor?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, ja sam radio u saveznim organima, a išao sam u MUP Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete da su neki ljudi upadali u vaš stan i tamo vršili premetačine?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: I to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li videli bilo koga da je pretresao vaš stan?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja sam vidio rezultate takvih pretresa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, neko je tajno, kad niste bili u stanu, ulazio u stan i pretresao ga?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste. Neki ljudi iz tih vaših službi su dolazili, uvijek su bili u civilu i nikad se nisu predstavljali i ulazili su u stan i dok smo mi bili u stanu, moja porodica i ja, i odneli su dosta mojih knjiga za koje su smatrali da su, po njima, nekakav materijal fundamentalistički i tako dalje, i zato što su bile na hebrejskom, persijskom ili arapskom jeziku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, gospodine Pašiću, pošto ste vi bili funkcioner saveznih, odnosno službenik saveznih organa, prema tome upoznati sa građanskim pravima i tako dalje, je l' imate bilo kakvu potvrdu za oduzete stvari, bilo kakvu potvrdu o nalogu, o pretresu i tako dalje koja vam je morala biti uručena po zakonu, ako bi bilo tačno ovo šta tvrdite?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Molim vas, da li je neki Jevrej 1941. godine smio tražiti bilo kakvu potvrdu u Berlinu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, vi znate da se nije nikakvo nasilje desilo, i sami maločas niste mogli da spomenete nikoga ko je stradao. Prema tome, besmisleno je da upoređujete to sa Berlinom i Jevrejima, vi ste bili građanin Jugoslavije i niko nije mogao da uđe u vaš stan bez sudskog naloga, niko nije mogao da vam oduzme stvar, a da vam za to ne da potvrdu.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi to znate, gospodine Pašiću, i zašto izmišljate takve stvari?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodine okrivljeni, ja vas molim, ja ovde ne izmišljam ništa, ja samo iznosim činjenice. Ja sam bio građanin vaše tada države ali bez ikakvih prava, potpuno obespravljen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću ...

SUDIJA MEJ: Samo da vidimo. Koliko puta, rekli ste da su vam ulazili u stan, koliko se puta to desilo, gospodine Pašiću?

SVEDOK PAŠIĆ: Časni Sude, ja ne znam tačno koliko puta, al' to se vrlo često dešavalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi, gospodine Pašiću, da li znate koliko je u vreme u kojem vi kažete da je vršena diskriminacija Muslimana u Srbiji, koliko je Muslimana bilo u vojsci, u policiji, u državnoj bezbednosti, u vojnoj bezbednosti, u svim strukturama? Da li vam je poznato koliko je Muslimana bilo? Od generala u vojsci do ne znam kog čina ili pripadnika policije ili komandira stanice ili, koliko je Muslimana bilo na tim funkcijama kad ste, eto, lično vi bili diskriminirani? Da li znate nešto o tome?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ono što ja znam, gospodine Miloševiću, tada je, ja sam malopre rek'o i tvrdim, etničko čišćenje je krenulo iz Beograda. Vi ste čistili ne samo sve organe od nesrba, nego i neposlušni Srbi su morali biti isto tako sklonuti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to smo, to smo već čuli. Zaista ne znam ko se uopšte u Srbiji bavio saveznim organima, ali to što kažete, nije tačno.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tvrdim obratno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, posedujete li bilo koji papir, formalnu odluku, rešenje koje se tiče ili vašeg premeštanja na drugu dužnost ili pretresa vašeg stana ili vašeg pozivanja na informativni razgovor ili bilo koga čina legalnog, za koji tvrdite da je vršen nad vama, bilo kakvu potvrdu, bilo kakav dokaz? Za bilo šta od toga što tvrdite.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Normalno, vaš sistem je funkcionisao ilegalno. Ja nemam nikakvu potvrdu, jedino što vjerovatno imam negde rješenje kojim sam vraćen na početnu poziciju, a inače nikad ništa nisam dobio što se tiče premetačine, razgovora, pismeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete čak da je vaša supruga posumnjala da imate ljubavnicu. Kako je moguće da vaša supruga nije znala da ste svakog ponedjeljka u deset ujutro morali da idete na informativni razgovor u SUP?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja sam svoju suprugu obavjestio tek kad smo sleteli u Kairo o tim razgovorima, jer mi je jasno stavljeno do znanja da o tom ne smem nikad nikom ništa reći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, pošto ste tako, rekao bih, morali konspirativno da se ponašate koje su to tajne kojima ste vi raspolagali da su zasluživale takvu konspiraciju i takvo interesovanje tih ljudi? Eto šta je ta tajna, evo ovdje recite koja je to tajna kojom ste vi raspolagali, pa vam to nije bilo dozvoljeno čak da kažete, ni da razgovarate s policijom?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno ja u to vrijeme nisam nikad, bio sam svijestan sve vreme, čak nisam dozvoljavao da bilo ko loše priča o vama, gospodine Miloševiću, posebno telefonom, jer sam bio svjestan situacije koje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas ne pitam to, molim vas, pošto vi tvrdite da ste bili predmet pažnje zbog nekih tajni, koja je to tajna zbog koje ste vi bili predmet pažnje?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To možete pitati njih, međutim, vi znate da sam ja sve dok vi niste došli učestvovao u svim najpoverljivijim razgovorima na visokom i najvišem nivou, političkom, ekonomskom vojnom i tako dalje. Vjerovatno su oni pretpostavljali da je to to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A oni znači pretpostavljali da vi znate sadržinu razgovora koji ste prevodili? Pa, šta? Onda je svaki prevodilac po tom, po tom kriterijumu bezbednosne brige, svaki.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Vjerovatno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ovi ovde, pošto ima zaštićenih svedoka.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tako je, ali se njihove kuće ne pretresaju i ne vode se ni na kakve razgovore i tako dalje.

SUDIJA MEJ: Ovakve generalizacije nama ni malo ne koriste. Gospodine Milošević, ovaj svedok vam je na raspolaganju do pauze ukoliko vam je toliko potrebno. Tužilaštvo je iskoristilo manje od 45 minuta, a vi ćete imati više od 55 minuta, što je po našem sudu više nego dovoljno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Koliko ću imati posle pauze?

SUDIJA MEJ: Ne, imate vremena do pauze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pauza je za pet minuta, gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: Apsolutno tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne mogu da postavim onda pitanje. A možete li, pošto ste bili na razgovoru u Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije, da mi navodno kažete imena osoba sa kojima ste tom prilikom razgovarali?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ne znam na koji razgovor mislite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bilo koji razgovor, ko su te osobe koje su vas saslušavale u Ministarstvu unutrašnjih poslova?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Nikad niko mi nije rekao nikakvo ime, nikad nisam ni pitao, normalno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Pašiću, na strani 2 vi u trećem pasusu tvrdite kako su lideri arapskog sveta 1991. i 1992. godine obično poslovali sa mnom. Jeste li tako izjavili?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, koji su to lideri arapskog sveta poslovali sa mnom? Od koga ste vi to čuli?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Normalno, ja nikad nisam imao, na svu sreću, pristup vašem kabinetu i nikad nisam pozivan na takve razgovore. Naime, vi znate ko vas je u to vreme podržavao i ko vam je slao specijalne poruke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Očekujem vi da to odgovorite, pošto vi to tvrdite, ne tvrdim ja.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tada ste imali, to se zna, mislim to nije ništa konspirativno, veoma prisne odnose sa Sadamom (Saddam Hussein) i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja imao prisne odnose?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: I saradnju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, dobro. A recite mi molim vas, pošto objašnjavate to, od koga ste to čuli?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To se znalo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znalo se?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, vrlo dobro.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Čuo sam od nekih ljudi sa kojima sam imao vrlo dobre, prijateljske veze, bez ikakvih komentara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, gospodine Pašiću

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Koji su bili u vašoj blizini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koji to, na primer?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Neki ljudi, ne bih to zbog njih, ako je potrebno Sudu, ja ću to kazati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, samo izvol'te, možete da kažete na zatvorenoj sednici koji to ljudi. Pošto sve izmišljate, gospodine Pašiću, neverovatno nešto.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja ništa nisam izmislio, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, vi ste sve izmislili, gospodine Pašiću.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ne.

SUDIJA MEJ: Ne, upravo ovako se gubi vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da ste u čekaonici gospodina Čosića u isto vreme videli i neke vojnike, blatnjave i Martića i ministra spoljnih poslova Jovanovića, i ne znam koga sve, znači dok ste tamo bili i čuli sve moguće razgovore. I onda ste sad, u ovom usmenom ispitivanju objašnjavali evo, objašnjavali ste ovde kako ste rekli kako meni Vlatko Jovanović kaže, "gospodine Sloba", kao i "gospodine predsedniče", to ste rekli, tako mi se u transkriptu obraćao. Kako ste rekli, samo još jednom da utvrdimo?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja koliko se sjećam tada, a to su samo sekvence koje sam ja čuo, ja nisam znao, normalno i čuo sva naređenja koja ste mu izdavali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako mi se obraćao, samo mi to recite?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: "Predsjedniče Sloba".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, vi kažete ovde u svojoj izjavi koju ste potpisali: "Sagovornik je oslovljavao, družo Sloba, družo predsedniče. Slobodan Milošević je tada bio predsednik Srbije," što naravno, nije sporno, ja sam 1992. godine bio predsednik Srbije. Pa da li znate da me nikad nije oslovio po imenu gospodin Jovanović i nikad sa družo, on inače nije upotrebljavao taj izraz, nego isključivo sa gospodine predsedniče?

Prema tome, kada govorite istinu, gospodine Pašiću, ovde u ovoj izjavi ili sada kad objašnjavate ili ...

SUDIJA MEJ: Sačekajte malo. Pre svega, on je dao svoj iskaz, čuo je čoveka da to kaže, vi to možete da osporite. Da li se on obraćao, da li se Jovanović obraćao optuženom sa "druže predsedniče" ili na sličan način?

SVEDOK PAŠIĆ: Časni Sude, Jovanović se obraćao "predsedniče", ja sam siguran i stojim iza toga što sam napisao da je Jovanović razgovarao direktno sa gospodinom Miloševićem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je drugo pitanje. Ja sam vam samo osporio ovo što je neverovatno u ophođenju, a što ukazuje da je i drugo neverovatno. Malo pre ste rekli, gospodine Pašiću, kako je on rekao da se ne brinem i da neće taj Buha da izađe, Aleksa Buha, to je bio ministar spoljnih poslova Republike Srpske, pred mikrofon. Jeste li tako rekli?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Apsolutno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to je baš tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: I to je baš tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, evo šta piše u vašoj izjavi. Vi citirate i kažete: "Ne brinite se, druže Slobo, prepusti to meni, pobrinuću se da Radovan Karadžić opet ne dođe za mikrofon". Vi čak ne možete da se setite, ni u ovoj izjavi koja ima tri strane, šta ste napisali sada kada ovde usmeno govorite. A ne možete da se setite da li ste napisali Buha ili Karadžić ili šta.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodin Jovanović je u razgovoru s vama, gospodine Miloševiću, spominjao i jednog i drugog. Ja nisam bio tako blizu da čujem tačno sve, ali ono što sam registrovao je upravo to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo ovo vam stoji pod znacima navoda: "Ne brini se, druže Slobo". Prvo, on meni se ne obraća sa ti, nikad se nije obraćao ...

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja se izvinjavam, to je greška, "ne brinite se..."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... prepusti to meni, pobrinuću se da Radovan Karadžić opet ne dođe za mikrofon". Dakle, vi ste sad, niste se setili

Karadžića, nego ste se setili Buhe i konstruišete potpuno drugu priču ovde u živom ispitivanju u odnosu na ono što ste ovde napisali.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Vezano za mikrofon, on je ovde spomenuo i jednog i drugog i Karadžića i Buhu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kasnije kažete: “U tom razgovoru pomenuti su i Goran Hadžić i Aleksa Buha. Milošević je davao naloge,” i znači, on dođe tamo kod Čosića, pa mu ja onda preko Čosićevog kabineta telefonom dajem naloge šta treba da radi kod Čosića? A on savezni ministar inostranih poslova.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To se isto tako, to se isto tako ponavljalo i u kabinetu gospodina Čosića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je u kabinetu, da nisam ja razgovarao možda, dok ste vi razgovarali s Gadafijem, sa Jovanovićem, pa onda on prenosio Čosiću šta ja mislim?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: I sam mi se Čosić kasnije tužio zbog toga, bio je jako tužan, govorio je šapatom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja lično ne verujem. Vi kažete: “Okrenuo se prema Dedinju i rekao da je on marioneta u mojim rukama”. Vi kao i ja, znamo tu zgradu i znamo da je kabinet predsednika republike okrenut prema Dunavu i on nikako nije mogao da se okrene prema Dedinju u svom kabinetu. Vi ste i to izmislili, gospodine Pašiću, čak i jednu takvu sitnicu koju zna svaki, svaki...

SUDIJA MEJ: Zaustavite se, prekinite ovaj govor. Ovo se, znači, osporava. U kom pravcu se on okrenuo, možda nema nikakvog značaja, ali da li se razgovor uopšte desio ili ne, ima značaja. Optuženi tvrdi, na primer, da se ovaj razgovor uopšte nikad nije desio, ovaj razgovor sa Čosićem ili onaj preko telefona. Da li je to tačno ili ne?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne tvrdim da Čosić nije razgovarao sa Gadafijem, to je verovatno razgovarao, mada ja o tome ne znam...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. Ne, ono što se osporava je razgovor gospodina Čosića sa svedokom. Gospodine Pašiću, možete li da odgovorite na to?

SVEDOK PAŠIĆ: Mogu. Predsednik tadašnje Savezne Republike Jugoslavije gospodin Dobrica Ćosić je bio rezigniran, bio je tužan. Kad sam ga ja zamolio da spasi makar jedno bosansko dijete u jednom dosta emotivnom razgovoru, onda se on okrenuo u pravcu, u njegovoj velikoj kancelariji, tu ste i vi nekad radili, gospodine Miloševiću, može se okrenuti i prema Dunavu i prema Dedinju, to je vrlo jednostavno, pokazao je u pravcu Dedinja i rekao: "Vidjeli ste maloprije da ja ovdje ne mogu ni usta otvoriti i ništa reći, ništa kazati, ništa uraditi. Taj despot Milošević drži sve, on je apsolutni gospodar svega, zato vas molim, budite moj savjetnik. Ja pokušavam," i navodio je imena nekih ljudi za neke druge funkcije, "da ovdje stvorim, da se u mom kabinetu kol'ko-tol'ko pokušam od tog despota osamostaliti". Tako je rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Pašiću, da li vi pretpostavljate da bi ministar spoljnih poslova Savezne Republike Jugoslavije mogao da dođe na razgovor koji Ćosić vodi sa Gadafijem, bez poziva predsednika Ćosića? Da bi mogao da se nametne da dođe na takav razgovor. Da bi mogao uopšte da uđe u njegov...

SUDIJA MEJ: On ne zna to. To možete da pitate njega, nema smisla da pitate ovog svedoka. Svedok kaže da se to tako desilo, tako da nema smisla da nastavljate i da ga pitate i dalje zašto je Jovanović bio tamo. U svakom slučaju, već ste odavno iskoristili vreme koje vam je dato. Ako i dalje gubite vreme na periferna pitanja, mi vam nećemo produžavati vreme. Vreme je da prestanete da gubite vreme na nevažne stvari i da se onda žalite kako vam je vreme nedovoljno. Sad ćemo otići na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Tapuševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, mogu li da dobijem još samo pet minuta?

SUDIJA MEJ: U redu, pet minuta. Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo kratko mi, molim vas, odgovarajte. Koliko dugo ste živeli u Beogradu?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Možda sve ukupno negde 15, 16 godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 16 godina. Koliko puta ste bili u Bajrakli džamiji?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Pa, ne znam kol'ko sam puta, ali bio sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kol'ko puta? Malo, mnogo? Pet puta, 10?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ne znam, ne znam tačno, ne mogu sada da kažem koliko sam puta bio. Ali malo puta sam bio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malo puta. 16 godina ste živeli u Beogradu i tvrdite da ste bili više puta u Bajrakli džamiji i tvrdite da je Bajrakli džamija u Knez Mihajlovoj ulici?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Nisam to rekao. Rekao sam tačno, ja ne znam kako se više zove taj kraj, davno sam otišao iz Beograda, ali sam tačno opisao gde se nalazi Bajrakli džamija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste, rekli ste "Knez Mihajlova ulica kod Kalemegdana".

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodine, gospodine Miloševiću, rekao sam kad se ide ulicom Knez Mihajlovom, pre nego što se uđe, tako sam rekao, u park Kalemegdan, s desne strane ide se, i tu je jedna benzinska pumpa i tu, u toj jednoj ulici je ta mala Bajrakli džamija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bajrakli džamija je u Jevremovoj ulici i nema nikakve veze s Knez Mihajlovom ulicom. Vi niste nikad bili, gospodine Pašiću, u Bajrakli džamiji.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, to nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a recite mi sad, molim vas, pošto ste rekli da su ljudi sa kojima ste bili u predsooblju čekali takođe, kao i vi, vojnici neki i tako dalje i mislite da ste videli i Martića. Je l' tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Čini mi se pošto je, vi znate te hodnike i tako dalje, nisam rekao da sam siguran da je bio on, ali ljudi su nosili papire tu, ljudi su bili u jednom sistemu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, i Martić čeka i ljudi čekaju da budu primljeni kod Ćosića, a Ćosić ostaje s vama dva sata posle razgovora s Gadafijem jer nema nikakva druga posla, dok drugi čekaju, je l' tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam kol'ko je još vaših ljudi bilo u tom velikom kabinetu i u susednim prostorijama i u koje su prostorije ulazili ti ljudi koji su čekali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto, i sami kažete, dobro znam te hodnike, je l' vi tvrdite da je mračno, pa niste mogli da ustanovite oznake tih ljudi koji su bili u uniformama. Vi dobro znate da su ti hodnici veoma, veoma jasno osvetljeni, veoma široki, veoma jasno osvetljeni. To zna svako ko je ušao u tu zgradu.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, ali ja sam bio normalno, ja nisam imao vremena, niti, niti prilika da se ja bavim detaljima vezanim za te oznake, ali sam siguran da su te oznake bile onako kako sam ih opisao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, kako izgleda ta oznaka Ilidžanske brigade koji ste kao vi videli?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Kol'ko se sjećam sada, davno je bilo, gospodine Miloševiću, vi to sigurno bolje znate, ovaj, radilo se o jednom vrlo lijepom odijelu i na desnoj ruci je bio amblem, bila oznaka na kojoj je pisalo brigada na ćirilici, čini mi se da je Ilidžanske brigade. 90 posto sam siguran u to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, 90 posto ste sigurni, rekli ste da zbog mračnog hodnika niste mogli tačno da vidite.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ne samo zbog mračnog hodnika, bio sam svjestan vaših ljudi svuda u svakom ćošku i nastojao sam da budem što konspirativniji, da ne gledam ono što me se ne tiče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi, molim vas, vi kažete da ste na poslu u zgradi savezne vlade često viđali Karadžića, Krajišnika, Plavšićku i ostale, je l' tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Posebno na početku, ti ljudi su se tu slobodno, normalno kretali, išli su sa sastanka na sastanak. Gdje su bili i kod koga su odlazili, ja to ne znam, normalno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, jeste li videli mene kad u zgradi te Vlade?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Vas nisam vidio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kod koga su išli svi ti ljudi?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To ne znam, to sam rekao maloprije. To bi vi trebali znati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja bih trebalo da znam kod koga neko ide u zgradu savezne Vlade s druge strane Save? Dobro, a recite mi zašto niste rekli istražiteljima da ste po napuštanju Beograda, pre dolaska u Kairo, boravili najpre u Beču (Vienna)?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja nisam boravio u Beču.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a onda mi još recite od kada ste ambasador Bosne i Hercegovine u Kairu?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja nisam ambasador Bosne i Hercegovine u Kairu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U Kuvajtu (Kuwait).

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Pa, već sam u trećoj godini mandata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko vas je imenovao za ambasadora?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Pa, ja ne znam da li je ovo predmet našeg razgovora, Predsjedništvo moje zemlje, ako je to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko vam je potpisao akreditive?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Normalno, Predsjedništvo moje zemlje. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine imenuje ambasadore.

SUDIJA MEJ: Mislim da to nije relevantno za nas, možete da postavite još jedno pitanje, gospodine Miloševiću i to je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li sigurni da vam nije Alija Izetbegović potpisao akreditive?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Predsjedništvo moje zemlje usaglasilo svako imenovanje, svakog ambasadora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitao sam vas za potpis?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Molim, nisam razumio?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, je l' potpis Alije Izetbegovića na tome?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste čitali "Islamsku deklaraciju" Alije Izetbegovića?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Za razliku od vas, ja sam ...

SUDIJA MEJ: Ne, nećemo se u to sve upuštati. Izvolite, gospodine Tapuško-
viću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, trudiću se da budem što kraći. Ja bih vas molio, gospodine Pašiću, ako možete, prvo da objasnite sudijama zašto u svom iskazu koji ste dali istražiteljima 6., 7. i 10. jula 2002. godine niste govorili o tome da je u razgovoru sa vama Dobrica Ćosić morao da govori šapatom i da je tu, tom prilikom onda govorio i o svom marionetstvu? Zašto to tada niste kazali?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam u prošle godine sačinjenom izvještaju dao najkraće sekvence iz tog razgovora.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Ja vas ne bih možda ovo pitao da niste dve stvari ovde spomenuli u glavnom ispitivanju i zato mislim da mogu da tražim da neke stvari možda objasnite Sudu. Spomenuli ste knjigu "Daleko je sunce" koju je napisao Dobrica Ćosić.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tako je.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: To je bila prva njegova knjiga. I ako ne znate, nije važno. Ali da li znate da je odmah nakon toga objavio knjigu "Deobe" u kojima je na najkritičniji način, ako je neko uopšte pisao o tome na taj način, govorio o srpskim manama? I za šta je trebalo mnogo hrabrosti, odmah nakon Drugog svetskog rata da se ta knjiga koja se bavila srpskim manama objavi. Je l' tačno da se ona bavila srpskim manama?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja tu knjigu nisam čitao, ali govorim samo o knjizi koju sam čitao i koje smo se dotakli gospodin Ćosić i ja u razgovoru tada.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A dobro, da li znate da su kasnije njegove neke druge knjige uglavnom raskrinkavale anomalije komunističkog sistema? Da li to znate?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Kad ste me već pitali, pošto je bio dug razgovor sa gospodinom Ćosićem, on je tada rekao između ostalog, kad me je tražio da mu budem savetnik i tako dalje, rekao mi je doslovno ovo: "Moje knjige sada idu, ja imam puno novaca, platiću vam puno da radite sa mnom, idu k'o alva zato što su ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Nisam vas to pitao. Ja vas pitam jeli za takve knjige koje je on objavljivao trebalo hrabrosti i lične, intelektualne, moralne?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja kol'ko znam, u njegovim knjigama ima dosta srpskog nacionalizma.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je on bio prvi koji se odupro sistemu koji je vladao pod Josipom Brozom Titom? Je l' znate to?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Znam da je bio opozicionar, u opoziciji ali znam isto tako što sam rekao malopre, da je sa gospodinom Miloševićem ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja vas nisam to pitao. Ja sam vas pitao je li on bio jedan od prvih ljudi koji je skupio hrabrost da se odupre onom šta je činjeno za vreme Josipa Broza Tita?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, ali ja ne znam koliko je to predmet ovog razgovora.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Sad ćemo završiti, ja ću vrlo brzo završiti zašto je to predmet ovoga razgovora. Je li tačno da njega bije fama da je uglavnom svojim stavovima uticao na druge, na primer kod "Memoranduma" se govorilo da je on uticao, u vezi sa "Memorandumom" Srpske akademije nauka?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Vi dobro znate ličnost gospodina Dobrice Ćosića, da je on jedan od ljudi koji je zagovarao srpski nacionalizam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja samo hoću ovo da kažem, da li čovek koji se 1992, 1993. godine prihvatio u najtežim momentima za tu državu da bude predsednik njen, je li trebalo za to kuraži?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: On je bio tužan jako što je bio marioneta na tom položaju.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja vas nisam to pitao. Ja sam vas pitao da li ...

SUDIJA MEJ: Ja ne mislim da svedok može da da komentar o tome, to je čist komentar. Sve šta on može da kaže je o čemu je bio razgovor. To je njegovo svedočenje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja hoću da završim ovo vrlo brzo i ne bih ga to pitao, verujte mi, ni o "Daleko je sunce", ni o "Deobama" ni o bilo čemu drugome da on nije spomenuo knjigu "Daleko je sunce", ali vi ste, gospodine svedoče, rekli ovako doslovce u glavnom ispitivanju. Pitam vas da li vas je Dobrica Ćosić pitao da mu pričate o muslimanskoj toleranciji, je l' tako?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To je tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E, sad mi kažite, da li iko bolje, a to sve po njegovom literarnom radu, poznaje Sveto pismo, potom Kuran, potom sve što se tiče istorije crkava od, ovaj, Dobrice Ćosića, i da li je bilo potrebno da on od vas traži da mu vi pričate o muslimanskoj toleranciji, kao da on to nije znao?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Što se tiče islamske tolerancije, to sam sigurno znao bolje od njega, a to pitanje postavite njemu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Završio sam s tom temom, evo sledeće što bih vas pitao. Govorili ste o tome da su tenkovi prelazili Savski most, je l' tako i išli u nekom pravcu. Je li savski most i svi ti mostovi, da li se nalaze u centru Beograda, s jedne strane stari Beograd, s druge strane je Novi Beograd?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Tako je.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Otkud vi sad znate u kom pravcu su ti tenkovi išli?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Vrlo često su bila zakrčenja na tim mostovima, kao što znate, tada je bila velika saobraćajna gužva i tako dalje, čuli su se i glasovi, opšta atmosfera je bila takva da je evidentno bilo da ti konvoji idu u tom pravcu u kojem sam rekao. Ja nisam rekao da znam, ja ne znam, ja sam rekao samo ono što sam vidio na mostovima, to sam rekao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Još dva pitanja. Kad ste govorili o tom profesoru koji je govorio o genocidnom Kuranu, hoćete li mi reći ime i prezime tog čoveka? Da li je moguće da niste zapamtili ime i prezime tog čoveka?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Vi imate sigurno u arhivi to i to je bila sigurno jedna od najgenocidnijih emisija, koje su se ponavljale skoro svaku noć na beogradskoj televiziji. Malopre me gospodin Milošević pitao, normalno, sve knjige i Biblija i Kuran su protiv svake vrste terora i svake vrste nasilja seksualnog nad ženama.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A recite mi samo kako niste, kad ste to čuli, upamtili ime i prezime tog čoveka, tog profesora.

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja ću vam reći da je posle te emisije jedan moj mirni komšija jednostavno napao moja vrata, skoro ih odvalio, rekao: "Ja nisam pojma imao kakvi neljudi žive ovde pored mene," toliko je bio ponesen tom emisijom, do tada vrlo miran komšija.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I zadnje pitanje, da li ste bili član Saveza komunista?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Što se tiče toga pitanja, vi znate, svi ljudi koji su radili u saveznim organima bez obzira na kom poslu, to je bio automatizam, al' ja se nikada nisam bavio, nikada nisam bio komunista, nisam se bavio ideologijom.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Jeste li bili član do zadnjeg dana postojanja Saveza komunista, do 1990. godine?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: To ne znam uopšte, to je bio jedan automatizam kojim se nisam bavio.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Samo mi recite, da li ste išli, ovaj, na službe u džamiju dok ste bili član Saveza komunista? Išli ste? Hvala.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC GRUM

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Samo dve stvari, časni Sude. Gospodine Pašiću, gospodin Milošević vas je pitao za promene, promene u sastavu jugoslovenske vojske, da li ste vi ikada razgovarali sa gospodinom Jovanovićem i da li je on izrazio svoje mišljenje i svoj stav u vezi sa promenama jugoslovenske vojske?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja se samo sjećam jednog, pošto sam gospodina Jovanovića poznavao, jednog slučajnog susreta o kojem je govorio na početku 1992. godine. Bio je ushićen i govorio da je krajnje vreme da se ispravi nepravедna istorija prema Srbima, da ulazimo u jedno novo vrijeme, da svi Srbi imaju svoj zadatak da zaokruže i naprave svoju državu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodin Milošević je izneo nekoliko delova vaše izjave i posebno vašu tvrdnju u vašoj izjavi da ste vi čuli kako se Jovanović obratio drugoj osobi u toku tog telefonskog razgovora kao "druže Sloba". Da li ste vi nakon što ste došli u Holandiju, seli i uneli ispravke u vašu izjavu, dakle ispravili ono što je bilo pogrešno napisano u vašoj izjavi?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Kao što vam je poznato, časni Sude, moja izjava je po sjećanju, ja, ja sam siguran u sadržaj onog što sam čuo u tom telefonskom razgovoru gospodina Jovanovića sa gospodinom Miloševićem. Dakle to su bile, to je bio prenos usmenih naredbi, da bi kasnije, posle toga Jovanović nekog zvao, koga je zvao, prenosio, ja to, ja sam samo rekao ono što sam registrovao u toj sobi sjedeći u jednom uglu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ono što vas ja pitam je da li ste vi prošle nedelje seli i izdiktirali u kancelariji Tužilaštva ispravke na vašu izjavu. Nakon što ste pogledali izjavu, vi ste ustanovili da u nekim delovima ima nekih grešaka i da li ste vi prošle nedelje uneli ispravke?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Ja kol'ko se sjećam, oslovljavanje je bilo najviše "predsjedniče Sloba".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Molim da se svedoku pokaže jedan memorandum, u ovom trenutku to može da se obeleži samo u svrhu identifikacije. Moje pitanje za vas je da li dokument koji sad imate pred sobom u stvari dokument u kojem je bilo ispravki koje ste vi dali i diktirali ih osoblju Tužilaštva na svoju prethodnu izjavu?

SVEDOK PAŠIĆ – ODGOVOR: Jeste, ja, ja sam normalno ponovo sve pročitao i u tom obraćanju gospodina Jovanovića, ja kol'ko se mogu sad sjetiti, tu je bilo obraćanja sa predsjedniče, ali isto tako i sa družu, pa, ovaj. Ja nisam, normalno, ja još jednom želim da opišem tu sobu, ja nisam mogao sve registrovati, ali je sigurno obraćanje bilo gospodinu Miloševiću.

TUŽILAC GRUM: Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Samo da nešto pojasnimo na trenutak. Vi sad kažete da je Jovanović koristio oba izraza, i "predsedniče" i "družu", je li tako?

SVEDOK PAŠIĆ: Jeste.

SUDIJA MEJ: Ambasadore Pašić, hvala vam što ste svedočili, sada je vaše svedočenje završeno i možete da se povučete.

SVEDOK PAŠIĆ: Hvala vama, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Da. Taj poslednji dokument gospodine Grum, vi ste rekli da se obeleži zbog identifikacije, a pošto nismo uveli izjavu kao dokazni predmet, to onda nema svrhe da se uvode ispravke.

TUŽILAC GRUM: Ja to povlačim, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Posebno u svetlu poslednjeg odgovora, mislim da stvari nisu time postale jasnije već kroz ovaj odgovor.

TUŽILAC GRUM: Ja povlačim taj zahtev.

SUDIJA MEJ: Sada smo dobili fascikle koje ćemo u ovom trenutku zadržati, ali prvo želim da se pozabavimo zahtevom koji ste želeli da podnesete i koji ste podneli, gospodine Grum, u vezi sa zahtevom da se dozvoli da vi objasnite vašu zabrinutost u vezi sa, ne samo u vezi sa dolazećim svedocima već uopšte sa svedocima u vezi kojih ste podneli podnesak 18. juna. Reč je o 15 svedoka u vezi sa događajima u Bijeljini u Bratuncu i Zvorniku i koliko sam shvatio, vi takođe imate još jedan dodatni zahtev danas koji ćemo razmatrati, ali molim vas da to bude kratko.

TUŽILAC GRUM: Znam da je Pretresno veće opterećeno velikim poslom, zbog teškoća u rasporedu čini nam se da ćemo imati slobodnog prostora pre pauze, letnje pauze, tako da Tužilaštvo moli, ako je moguće, da se ekspeditivnije donese odluka u vezi sa svedocima po Pravilu 92bis. Reč je o devet od tih svedoka tako da bismo mogli da njih dovedemo pre pauze, letnje pauze.

SUDIJA MEJ: Možete li da nam kažete koji su to svedoci?

TUŽILAC GRUM: Želim da budem oprezan, pa ću da pomenem sve te svedoke po broju, jer ne bih hteo da narušim bilo kakvu zaštitnu meru. Reč je o svedocima B-1488, zatim B-1516, zatim B-1097, B-1010, B-1502, B-1524 i B-1704, B-1460 i B-1750.

SUDIJA MEJ: I vi želite, ako je moguće, da pozovete te svedoke pre pauze?

TUŽILAC GRUM: Da, tako je, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Koju nedelju imate na umu?

TUŽILAC GRUM: Mislim da bi to bio kraj poslednje, preposlednje sednice u avgustu, poslednje sednice u avgustu, mi smo imali neke probleme sa vizama i nekih logističkih problema da dovedemo te svedoke i hteli smo da ih rezervišemo za svaki slučaj, da ne bismo gubili vreme.

SUDIJA MEJ: U redu, onda ćemo to razmotriti. Možda ćemo onda moći da ih dovedemo sve sledeće nedelje.

TUŽILAC GRUM: Ako bi to pomoglo Pretrenom veću, Tužilaštvo se slaže da je u nekim od tih slučajeva potrebno unakrsno ispitivanje na osnovu odluke Pretresnog veća. Ako želite, ja mogu sada time da se pozabavim.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC GRUM: Kada je reč o sledećim svedocima od tih devet, Tužilaštvo smatra da oni zaista pominju JNA i Veće smatra da je potrebno te svedoke unakrsno ispitivati, to su svedoci B-1488, zatim 1097, 1502, 1704 i 1460. Preostali svedoci su svedoci za koje će Tužilaštvo zamoliti Pretresno veće da

razmotri da li je zasta neophodno unakrsno ispitivanje i ja zadržavam pravo da iznesem naš stav iduće nedelje.

SUDIJA MEJ: Hvala lepo, hvala vam na vašoj pomoći. Dakle, reč je o pet svedoka, je li tako?

TUŽILAC GRUM: Da, pet svedoka, mislim da sam ja pogrešio kad sam rekao da je reč o šest svedoka. Za četiri svedoka smatramo da unakrsno ispitivanje nije neophodno.

SUDIJA MEJ: Hvala vam, a sada ćemo preći na sledeće svedoke koje vi predlažete za Pretresno veće, to su sve svedoci po transkriptu?

TUŽILAC GRUM: To su svedoci koji su svedočili o opštini Foča.

SUDIJA MEJ: Mi smo dobili fasciklu. Nema sumnje to je ona fascikla na koju se gospodin Milošević ranije žalio, možda možete da nam kažete šta je to da bismo znali o čemu je reč.

TUŽILAC GRUM: Izjave i transkripti većine svedoka su obelodanjeni još 1. jula 2002. godine, znači pre više od godinu dana. Ceo paket je dostavljen 10. januara ove godine u obliku četiri fascikle plus, dokazni predmeti plus transkripti. Da bismo pomogli Pretresnom veću, mi ponovo obelodanjujemo taj paket, pre nego što se pojavi svedok u slučaju da to može da pomogne optuženom. Mislim da je tokom izvođenja dokaza o Kosovu indicirano Tužilaštvu da takav način pomaže optuženom. Dakle, mi samo ponovo obelodanjujemo materijal u slučaju da optuženi nije imao vremena da pogleda taj materijal ranije. Mi smo hteli jednostavno da olakšamo da se on bavi tako velikom količinom materijala.

SUDIJA MEJ: Ono šta mi se čini da imamo ovde kada pogledam ovu fasciklu je transkript B-1536, međutim, čini mi se da to nije bio zaštićeni svedok.

TUŽILAC GRUM: Tačno.

SUDIJA MEJ: Njegov transkript možemo da nađemo pod tabulatorom 1, to je dakle, sledeći svedok, gospodin Avdić, a onda slede dokazni predmeti koji se uvode putem njega u narednim tabulatorima.

TUŽILAC GRUM: Tabulatori koji slede su dokazni predmeti koje želimo da uvedemo, ali želim da kažem da mnogi od ovih svedoka čiji se transkripti uvode su bili zaštićeni ili su svedočili na zatvorenoj sednici i zbog toga mi dajemo redigovane kopije tih transkripata i takođe ih uvodimo pod pseudonimima tako da Pretresno veće može kasnije da ih odvoji redigovane od neredigovanih transkripata. Zbog toga smo to uradili.

SUDIJA MEJ: Dakle, ovo su dokazni predmeti koji su uvedeni ne samo za ovog konkretnog svedoka, već i uopšte za svedoke?

TUŽILAC GRUM: Ne, ovaj deo koji je ispred vas se odnosi na ovog konkretnog svedoka sa izuzetkom zahteva da se ponovo uvede video koji je već uveden tokom prvobitnog suđenja. Mi ne smatramo da je to neophodno, mi smo to naznačili u tabulatoru 14 i 15, i na kraju, kada je reč o dokaznim predmetima, Tužilaštvo smatra da je bilo fer da uključimo ove predmete. Mi znamo da je gospodin Kej uložio prigovor u vezi sa tim, ali mi smo ipak hteli da Pretresno veće jednostavno može da vidi o čemu je reč.

SUDIJA MEJ: Reč je o prvobitnim izjavama, prethodnim izjavama?

TUŽILAC GRUM: Da, prethodnim izjavama koje su uvedene da bi se koristile da se osporava kredibilitet svedoka i gospodin Kej je uložio prigovor na uvođenje tih prethodnih izjava u ovaj postupak.

SUDIJA MEJ: Mi smo mislili da ceo ovaj paket se uključuje, ali reč je dakle o izjavama koje su korišćene za osporavanje kredibiliteta svedoka. A kada je reč o onome šta je rekao gospodin Milošević u vezi sa ovim paketom na šta se žalio, reč je o dokumentima koji su obelodanjeni ranije i vi ste ih u stvari samo ponovo obelodanili ta iste dokumente i složili na prikladniji način.

TUŽILAC GRUM: Ovo je obelodanjeno pre više od šest meseci, a prvobito je bilo obelodanjeno pre više od godinu dana, ali u drugoj formi.

SUDIJA MEJ: Kada je reč o ovom svedoku, vi prelažete da ga pozivate da bi on rezimirao transkript i da ga onda prepustite unakrsnom ispitivanju?

TUŽILAC GRUM: Da, to je tačno.

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC GRUM: Uz dozvolu Pretresnog veća sledećeg svedoka će ispitivati gospođica Melisa Pak (Melissa Pack) i ovog i ostale svedoke u vezi sa Fočom, svedočenjem o Foči.

SUDIJA MEJ: Da, izvolite, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ja ne bih ponavljao bilo šta čime se bavi, pre svega, gospodin Kej, to su stavovi naši zajednički i u vezi sa 92bis i u vezi sa svim ovim drugim problemima koji se nalaze pred vama. Međutim, nastupio je jedan tehnički problem u ovom momentu. Pre nekoliko dana, na žalost, saradnik Tužilaštva gospođa Stefani (Stefanie) nam je uzela sve iskaze fočanskih svedoka, jer nisu bili potpuni. Ja, zaista, na primer, kao amikus u zadnjih nekoliko dana nisam imao u posedu iskaz ovog svedoka koga ćemo sad ispitivati. To neće biti smetnja, ja sam to čitao ranije, ali to stvara teškoće, ja prethodna dva dana nisam mogao da se bavim iskazima ovih svedoka koji treba da budu ispitivani u narednim trenucima. A to zaista stvara teškoće.

SUDIJA MEJ: Ako ima nekih stvari o kojima hoćete unakrsno ispitujete, mislim da će se one sigurno pokrenuti u unakrsnom ispitivanju optuženog.

TUŽILAC GRUM: Ako mogu da kažem još jednu stvar pre nego što sednem, o ovoj grupi svedoka. Tužilaštvo predlaže da posle onih svedoka za koje se traži unakrsno ispitivanje, kad se završi njihovo svedočenje da onda podnesemo transkripte onih svedoka za koje se unakrsno ispitivanje ne zahteva. Na taj način će Pretresno veće imati pred sobom sve dokazne materijale u vezi sa Fočom.

SUDIJA MEJ: U redu, treba nam sada broj za ovaj svežanj dokumenata, za ovaj registrator. To će biti sledeći dokazni predmet tužilaštva.

sekretar: P 490.

SUDIJA MEJ: Da, uvedite svedoka. Molim vas dajte svečanu izjavu.

SVEDOK AVDIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: U redu, hvala vam puno. Sedite. Izvolite, gospođu Pak (Pack).

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC PAK

TUŽILAC PAK – PITANJE: Molim vas, svedoče, recite nam svoje puno ime i prezime.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Safet Avdić.

TUŽILAC PAK – PITANJE: Gospodine Avdiću, da li ste vi ranije u ovom Tribunalu već dva puta svedočili? Da li ste svedočili prvi put u *Predmetu Kunarac 22. i 23. marta 2000. godine?*

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC PAK – PITANJE: A drugi put u *Predmetu Krnojelac 1. i 2. novembra 2000. godine?*

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC PAK: Časni Sude, ovde imamo transkripte i dokazne predmete iz ovih predmeta koji mogu biti uvedeni u spis pod tabulatorima koje je naveo gospodin Grum, to su 14 i 15.

SUDIJA MEJ: Prihvaćeni su.

TUŽILAC PAK: Ja ću prvo pročitati rezime njegovog svedočenja u ova druga dva predmeta. U *Predmetu Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca*, svedok je govorio o mitinzima osnivanja SDA i SDS i nacionalnom sastavu raznih naselja u Foči. Kada je počeo rat, kaže svedok, on je iz svog stana mogao da vidi vojne aktivnosti na brdu Dub i ljude u ranijim uniformama Jugoslovenske narodne armije. On je video kako je jedan mitraljez uperen na Foču. Kratko pre rata svedok je video kako ljudi idu oko Foče naoružano, čuo je kako se Srbi vojno organizuju. Nije čuo da se Muslimani vojno organizuju. Srпкиnje i srpska deca su napuštali Foču autobusima. 8. maja je počeo sukob, pucnjava. Svedok je video vojnike u ranijim, starim uniformama jugoslovenske armije i svi su bili naoružani; neki su bili iz Foče, a neki nisu. Kasnije je saznao da su

ovo paravojne jedinice iz Srbije "Beli orlovi" i arkanovci. Neki su takođe bili iz Crne Gore. Lokalni vojnici su bili isključivo Srbi. Srbi su zauzeli Foču oko sredine aprila. Iz svog stana svedok kaže da je video granatiranje i kretanje vojnih jedinica i vozila u pravcu Goražda. Srpska vojska je koristila ova vozila. Video je kako se vozila kreću u pravcu Goražda. Video je kako delovi Foče gore. Video je kako gore kuće, i sve su bile muslimanske kuće. U maju je video kako svakodnevno gore kuće Muslimana. Posetio je Donje Polje, jedno muslimansko naselje i video je kako gore tamo džamije. Kaže da su sve džamije u Foči uništene tokom rata. 19. maja su došli po ovog svedoka. On je odveden u KP dom, tamo je bio skoro 900 dana. Ljudi koji su s njim razgovarali bili su svi Muslimani. On je opisao uslove u KP domu. Kaže da bi ljude odvodili obično na prinudni rad. Govorio je kako su izvodili ljude u grupama u kancelarije u administrativnoj zgradi, u upravnoj zgradi čuo je krike i udarce, ponekad i pucnjeve odatle. Između juna i jula izvedeno je oko pet-šest grupa. Svi ti ljudi se još uvek vode kao nestali. Svedočio je kako je jedna grupa od petnaestoro zatvorenika uvek skrivana od Međunarodnog crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross). Tek pred kraj decembra 1993. je Crvenom krstu dozvoljeno da ih poseti. Prvi put je Crveni krst ušao u KP dom u junu ili julu 1992. godine. Nekoliko puta su posećivali KP dom pre nego što je ovaj svedok i njegova grupa registrovana. Svedok je kasnije oslobođen iz KP doma, tek 5. oktobra 1994. i razmenjen 6. oktobra 1994. godine. Nije imao kontakta sa svojom porodicom od 1990. do početka januara 1995. godine. Onda je svedočio u *Predmetu Krnojelac* gde je takođe opisao uslove u KP domu, prepunjene spavaonice sa samo dušecima kao i samice. Rekao je kako nikome nije bilo dozvoljeno da ih posećuje. Takođe je govorio o tretmanu običnih zatvorenika Srba i kako se taj tretman razlikovao od tretmana muslimanskih zatvorenika, kako su ljude terali da rade iako su bili bolesni. Video je kako zatvorenike izvede nekoliko puta, prema ranije sastavljenim spiskovima, čuo je krike i pucnjeve, jednom je video kako se svetla jednog vozila kreću preko Drine i kasnije je čuo kako se nešto baca u vodu što je zvučalo kao vreća. Neki koji su radili u automehaničarskoj radnji, zatvorenici, rekli su da su našli tragove krvi u jednom vozilu pošto se ovo desilo. On nikad nije čuo ni video zatvorenike koji su na ovaj način izvedeni. Zatvorenici su izvođeni i rečeno im je da će biti razmenjeni ali su zapravo nestali. On nije mogao da dobije, osim vrlo retko bilo kakvu medicinsku negu, u KP domu kažu da je patio od srčanih problema zbog toga što nije imao lekova, a to se stanje pogoršavalo zbog hladnoće i nedostatka higijene. Izgubio je 40 kilograma, kaže da je

bio preplašen na smrt u KP domu i da još uvek trpi teške posledice, između ostalog psihološke od ovog zatvaranja. To je rezime njegovog svedočenja u ova dva predmeta.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: SDS, Srpska demokratska stranka leta 1990. godine ...

prevodioci: Molimo optuženog da ponovi pitanje, jer mu je mikrofonski bio isključen.

SUDIJA MEJ: Moraćemo ponovo da počnemo pošto vam je mikrofonski u početku bio isključen. Prevodioci vas nisu čuli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Avdiću, na drugoj strani u drugom pasusu vaše izjave navodite kako je Srpska demokratska stranka, leta 1990. godine u Foči, na stadionu, održala javni skup. Je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, međutim, tačno da je prvi politički javni skup koji je održan u Foči bio onaj koji je održan u organizaciji stranke SDA?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je bilo prilično pre ovog mitinga Srpske demokratske stranke, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Dva mjeseca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, prvo je taj miting bio SDA. Da li je tačno da je opština Foča, u teritorijalnom smislu, najveća opština u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je s druge strane tačno da je na području opštine Foča u to vreme živelo čak nešto manje od 50.000 ljudi?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je takođe tačno da je nacionalna struktura bila takva da je bilo 53 posto Muslimana i 47 posto Srba?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: 52.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 52 posto Muslimana, 48 posto Srba, dobro. A recite mi, da li je tačno da je na mitingu Srpske demokratske stranke o kojem govorite bilo nekih desetak hiljada ljudi, uglavnom lokalnih Srba, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je na mitingu Stranke demokratske akcije održanom pre toga na obali Drine, bilo prisutno oko 100.000 ljudi?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je bilo prisutno?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Možda dvadesetak hiljada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, dvadesetak hiljada. Ukupno je živelo dvadesetak hiljada Muslimana u Foči.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: 52 posto, 25.000.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li je tačno da je na mitingu SDA u Foči bilo prisutno, ja po podacima koje imam bilo je 100.000 ljudi tada i da je bilo prisutno nekoliko desetina hiljada Muslimana iz Srbije, iz Sandžaka koje je predvodio Sulejman Ugljanin?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam. Broj sigurno nije toliki, a da li je bilo iz Srbije, Sandžaka, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' tačno da je na tom mitingu govorio i Alija Izetbegović?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bili ste na tom mitingu?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Kratko vrijeme, s početka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je trajao prilično dugo, kol'ko ste vi vremena bili?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Dvadesetak minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nemam ovde govor Alije Izetbegovića, imaću ga kad bude trebalo, ali, evo, pošto je skrenuta pažnja na tabulator 15 konstatovali smo, dakle, po mome je deset puta bilo više ljudi na ovom mitingu Muslimana nego Srba, po vama svega dva puta više, jer kažete dvadesetak hiljada, ali ...

SUDIJA MEJ: Nećemo ponovo to da obrađujemo. To je osporeno i imamo njegov iskaz.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imamo iskaz, kaže dvadesetak hiljada. Pogledajte ovaj tabulator 15, Šemso Tankosić ...

SUDIJA MEJ: Molim vas, dajte to svedoku da ima pred sobom.

TUŽILAC PAK: Časni Sude, nemamo transkript na srpskohrvatskom. Mislim da je to video snimak koji je prihvatila Odbrana u tom predmetu i očigledno je bio na srpskohrvatskom, a bio je transkript samo na engleskom. Ne znam da li ima smisla da to pokazujemo svedoku?

SUDIJA MEJ: Sigurno nema. Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On će da čuje pošto je ovo vrlo kratko, izvađeno: "Šemso Tankosić", u zagradi, "predsednik Izvršnog saveta SDA, Zagreb". On je Musliman, je l' tako, i predsednik Izvršnog saveta u Zagrebu, je l' tako gospodine Avdiću?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam, nepoznato mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čujte ovaj govor. On kaže: "Naše rezerve," kaže, izvinjavam se, "jesmo li mi Srbi? Masa ljudi: Ne. Jesmo li možda Hrvati?, masa ljudi odgovara: Ne. Jesmo li mi Muslimani? Masa ljudi: Jesmo. Draga gospodo, uvaženi reporteri i novinari, prijatelji, Srbi i Hrvati, ovde ste imali priliku da čujete kako u ime tri miliona Muslimana, narod se ovde okupio i odgovorio ko smo mi i šta smo mi. Mi smo Muslimani i nemojte to nikad zaboraviti. Ovo je takođe odgovor svima onima koji iz bilo

kakvih sitnih, političarskih razloga koje možda imaju, sebe deklariraju kao Srbe ili Hrvate, iako pripadaju islamskoj veri. Oni kažu da im SDA ne odgovara, jer je to 'prezelena' partija. Ja im kažem s ovog mesta, treba da bude zelena, naša je". To je, evo, što je stavljeno u ovaj tabulator koji je dat meni na raspolaganje, a onaj govor Izetbegovića ste, pretpostavljam, slušali?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da, ne cijeli. Rekao sam, bio sam dvadesetak minuta dok je trajalo otvaranje skupa, onda je 10, do 10 minuta maksimalno sam slušao Izetbegovića i otišao. Bio sam potpuno ovamo sa strane prema cesti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jel' ovo bio, po vašem mišljenju jedan nacionalistički skup?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne, jer bilo je Srba prisutnih na tom skupu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Čuli ste ovaj govor. Je l' ovo nije nacionalistički govor?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Prvi put to čujem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Avdiću, a pošto kažete da je bilo Srba na mitingu, da li je tačno da nije bila ni jedna srpska zastava već isključivo mislimanske i poneka hrvatska?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nisam obraćao pažnju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, zašto onda, ako smo ovo konstatovali kad je ovaj miting vaš održan, a posle njega Srpske demokratske stranke u Foči na kome je bilo i po vašoj oceni mnogo manje ljudi, označavate kao nekakav početak neprijateljstva na području Foče?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Prvo, to nije moj skup, ja nisam član SDA, ja sam poštivao sve vjeroispovesti i sve nacionalnosti i sa svima se družio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Avdiću, to je nesumnjivo za svaku pohvalu ali moje pitanje nije to. Zašto miting Srpske demokratske stranke u Foči koji smo ustanovili da je bio posle i da je bio mnogo manji označavate kao nekakav početak neprijateljstva na području Foče?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: U mojoj izjavi to ne stoji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to nije nikakav početak neprijateljstva.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: U mojoj izjavi ne stoji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Avdiću ...

SUDIJA MEJ: Svedok kaže da on to nije rekao. Tako ne možete to njemu pripisivati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej, da idem dalje, ne objašnjavam se sa svedokom. Idemo na sledeće stvari, gospodine Avdiću. Na drugoj strani u petom pasusu navodite kako vi lično niste videli, ali ste čuli da su se lokalni Srbi, nekoliko meseci, pre početka rata počeli da organizuju u vojne jedinice i da su počeli sa vojnom obukom na Vučevu pored Tjentišta, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je, međutim, tačno da je do prvog organizovanog naoružavanja, na nacionalnoj osnovi na području opštine Foča došlo najpre među Muslimanima?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne iz mojih saznanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre nego što uzmem citat iz vašeg, iz vaše izjave pročitacu vam iz tabulatora 16 ja sam izvukao to, mislim da je iz tabulatora 16, to je, to su novine, Čengić daje izjavu za "Ljiljan", list "Ljiljan", čuli ste 18. do 25. maj 1998. godine je taj broj "Ljiljana", pa pročitacu vam samo jedan pasus na trećoj strani ovog veoma opsežnog intervjua i to u sasvim...

SUDIJA MEJ: Svedok može da dobije ovaj dokument da ga ima pred sobom. Da, recite nam koja je to strana? Tri?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nema oznaku stranice ali je treći list u ovome što je u tabulatoru, gospodine Mej, počinje sa slikom, pa onda intervju nedelje i onda treća je takođe slika ali manja, intervjuisanog. Krajnje desni stubac. Povezano je sa ovim šta sam rekao da su se mnogo pre naoružavali. Evo šta kaže Čengić: "Foča je bila centar za naoružavanje. Odavde je nekoliko hiljada cevi distribuirano po Bosni i Hercegovini, od

Ljubinja do Srebrenice. Čak je i Naser Orić dolazio po oružje". Čengić kaže: "Ne znam je li baš bio centar, ali pomagali smo raznim opštinama u Bosni i Hercegovini koliko smo mogli, a kada je to oružje dovučeno u Foču, niko gotovo nije smio ni da zna, a ne da ga primi u svoju kuću. Šaja mi se žalio," Šaja je neki Senad Šahinpašić Šaja o kome govori na vrhu ovog stupca, znate tog čoveka, je l' tako? Čuli ste za Senada Šahinpašića Šaju.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Šaja mi se žalio, a ja mu kažem, 'vozi ga u moju kuću'. I zaista je tako bilo, dakle nije bio problem u oružju već u svijesti ljudi i organizaciji". Dakle, to da je odatle snabdevan veliki deo Bosne i Hercegovine oružjem ne samo znači da su Fočaci se tu naoružavali već su snabdevali i druge opštine po Bosni i Hercegovini. I onda dalje kaže ...

SUDIJA MEJ: Sačekajte trenutak, sačekajte. Svedok mora imati priliku da odgovori na ovo kad mu već to tvrdite. Gospodine Avdiću, sačekajte, znam, znam, to je ono što piše u njegovoj izjavi. On treba da ima priliku da reaguje. Možete li, gospodine Avdiću, da nam pomognete da razjasnimo šta tačno piše u ovom intervjuu iz ovoga što je čitao optuženi? Da li je to tačno da je iz Foče išlo naoružavanje, znate li vi nešto o tome?

SVEDOK AVDIĆ: Niti znam, a niti vjerujem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Je l' mogu da nastavim, gospodine Mej?

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dalje pri dnu pasusa kaže, "bilo je kritika na vaš i Šajin račun da ste se obogatili," i tako dalje, nije bitno sad, neću da na tome traćim vreme, kaže u poslednjem redu, na toj strani, "trebalo je znati da je u to vreme bilo rizično voziti oružje, lagerovati, distribuirati i slično. Svakodnevno se moglo biti uhapšen. Šaja je uz pomoć nekih ljudi iz "Foča-transa", to je preuzeće, je l' tako, transportno u Tuzli, je l' tako? U Foči, je l' tako, gospodine Avdiću?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: "Foča-trans", da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Da je Šaja dovodio ljude, dovezio oružje, nabavljao ga uz hiljade problema," i tako dalje. Prema tome, nije li

nesumnjivo, dakle, da je reč o velikoj koncentraciji naoružanja kod Muslimana u Foči u vreme koje prethodi ovim sukobima o kojima vi svedočite?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nije tačno. Iz mojih saznanja, nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Vi znate, gospodine Mej, čuvenu rečenicu: "Ima mnogo stvari na ovome svetu o kojima vaša mudrost i ne sanja, moj Horacije!" Pošto ste Englez, vi znate Šekspira (William Shakespeare). A ovo su činjenice, gospodine Avdiću...

SUDIJA MEJ: Ne, sigurno nećemo da ulazimo u Šekspira. Vi unakrsno ispitujete ovog svedoka, ovo vam nije lekcija iz književnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali na strani 2 u petom pasusu navodite kako ste kod Muslimana videli nekakve puške i kako su neki Muslimani koji su imali novac, kupovali naoružanje. Jeste tako izjavili?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Puške lovačke, noževe lovačke, a poslije je bilo ljudi koji je nešto kupovalo. Ali isključivo lovačke puške, lovački noževi, lovački pribor koji su kasnije po kućama gdje sam ja stanovao u centru i kod mene, dolazila vojna milicija, pretresala stan i oduzimala svo to oružje bez davanja ikakve potvrde o oduzetom oružju za eventualno vraćanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Avdiću, da ne bi gubili vreme, da li vi tvrdite da ste videli samo lovačke puške, nikakve druge puške vi niste videli. Je l' to ono što vi konstatujete?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Kod Muslimana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a pošto pominjete da su kupovali puške, od koga su kupovali puške?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da li su Muslimani posedovali i neko drugo naoružanje osim tih pušaka?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Čuo sam da su imali za ispaljivanje granata, kao minobacači, ne znam ni ja koje je to oružje, ali za izbacivanje malih granata gdje sam ranije davao u svojoj izjavi, gdje je bilo smješteno na području Šukovca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, Šukovac je brdo u Foči, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Uzvišenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, uzvišenje u samom gradu, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Na lijevoj obali Drine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, vidite, na strani 2, u šestom pasusu, u svojoj izjavi, vi navodite kako su Muslimani imali nekoliko topova, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Tako sam se izrazio. Nisam vidio koje je to oružja nego iz saznanja, priče jednoga Srbina iz Foče da granate koje su padale na to područje iz tog naoružanja nisu eksplodirale i na osnovu te njegove priče da je to granata izrazio sam se kao top, ali nisam vidio oružje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, upravo te topovske granate koje su ispaljivali, nisu znali da im skinu odozgo onaj poklopac što štiti upaljač na vrhu granate, pa zato nisu eksplodirale, što nisu umeli da ih upotrebe kako treba. To vam je poznato, pretpostavljam?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Eto kol'ko su bili osposobljeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi koliko je to nekoliko topova?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam da li je to jedan, dva, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nekoliko ne može da bude jedan, a ne može ni dva.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nisam vidio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li znate odakle im ti topovi?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, gospodine Avdiću. A da li proizilazi iz ovoga da su, iz ovog citata Čengićevog, iz ovoga šta vi govorite o topovima pošto topovi, verovatno nisu lovački ako za puške

kažete sada naknadno da su lovačke, topovi nisu lovački, da li je, prema tome jasno da su Muslimani fočanske opštine daleko pre Srba počeli da se vojno organizuju?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije ni to tačno? Dobro.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Iz mog saznanja, što ja znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi znate da je Muharem Čengić u listu "Ljiljan" izjavio da su Muslimani fočanske regije još pre izbivanja sukoba organizovali?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nisam čitao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro da li vam je poznato bar to da je daleko pre izbivanja sukoba SDA, upravo SDA organizovala naoružane noćne patrole koje su pratile kretanje lokalnih Srba? To ste morali primetiti kao stanovnik Foče.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Iz Čajniča, dolazak pojedinih Srba, rukovodilaca, su pratili i bili su naoružani sa kratkim mašinkama, sa ovim mašinkama gdje su dolazili i prolazili gradom uz dio Fočaka Srba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, jeste li vi videli naoružane patrole SDA, muslimanske?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste videli? Pomenuo sam vam ovog koga skraćeno zovu Šajo, a zove se Senad Šahinpašić. Njega poznajete, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tačno da se on, pre rata bavio preprodavanjem razne robe, a kasnije komandant muslimanskih jedinica, je l' tako? Je l' on kasnije bio komandant lokalnih muslimanskih jedinica?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam. A izvinjavam se na prethodnom pitanju, preprodavanju robe, on je imao firmu, registrovanu firmu za prodaju voća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' tako? Je l' tvrdite da nije on bio komandant muslimanskih jedinica?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A i to ne znate?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne. Opet napominjem, ja nisam bio član SDA niti bilo kakav aktivista u SDA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pretpostavljam da niste bili aktivista u SDS, a svedočite nešto protiv Srba. O SDA ne znate ništa, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam strukturu rukovodnog kadra, naoružavanje ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate, gospodine Avdiću, da je prva barikada sa naoružanim ljudima u Foči bila organizovana upravo sa muslimanske strane i to upravo od ovoga Šaje? Ne znate ni to?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate šta je bilo u centralnom delu Foče, u delu grada koji se naziva Donje Polje u pravcu KP doma?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Tu su bili pretežno živeli Muslimani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je l' bila tu barikada?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam. Nisam se kretao u tom vremenu. Ja sam živio u centru grada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, to je u centralnom delu, je l' Donje Polje spada u centralni deo grada?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne. Centar je hotel i onaj dio između Drine i Čeotine gdje je preuzeće Maglić i ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a koliko je odatle Donje Polje?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Možda 200 metara, 300.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, 200 metara od vašeg stana i vi tu ne znate da je tu bila barikada?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste se kretali tih 200 metara?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: U tom vremenu kad vi pretpostavljate, ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sad, vi kažete na drugoj strani u pasusu 6 kako su Srbi započeli napad na Foču 7. aprila 1992. godine, je l' tako, gospodine Avdiću?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sobzirom da ste tada živeli u Foči i svedočite o tome, ne prvi put, je l' tako, gospodine Avdiću, vi ste čest svjedok ove suprotne strane?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Dao sam ranije iskaz Sudu, časnom Sudu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda vam je svakako poznato zbog čega je došlo do napada na Foču i uopšte do sukoba u Foči? Da ili ne?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam zašto je izvršen napad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je tačno, to je valjda bilo poznato bar tada, nadam se i vama, da su Srbi provalili šifrovanu muslimansku poruku koju je Senad Šahinpašić uputio muslimanskim snagama pod oružjem, a koja je glasila da Muslimani treba da započnu napad?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znate ništa o tome?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi na strani 2, u pasusu 6 izjavljujete kako su napade izazvali srpski vojnici iz Pljevalja i Nikšića zajedno sa lokalnim Srbima, pripadnicima "Belih orlova" i "Srpske garde", je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad mi recite molim vas, da li je u tim sukobima u Foči učestvovao i jedan jedini pripadnik JNA? I jedna jedina jedinica JNA.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Vojne uniforme su bile jugoslovenske armije, u vojnim uniformama jugoslovenske armije i u uniformama maskirnim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Avdiću, ja vas ne pitam o uniformama, ja vas pitam da li je tačno da se radilo o paravojnim jedinicama koje su samorganizovano se uključile u borbe oko Foče i precizno vas pitam da ni jedna jedinica ili vojnik JNA nije bio u Foči.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ljude u vojnim uniformama Jugoslovenske armije sam vidio i u maskirnim uniformama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Jesu li ovi Beli orlovi i Srpska garda SPO koju pominjete takođe paravojne jedinice?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Iz saznanja, ali vel'ka koordinacija tih jedinica i Jugoslovenske armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, jeste li vi uopšte imali u vidu da su te jedinice imale iste uniforme koje su iste kao i vojne uniforme, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Poštovani Sude, nejasno mi je pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' Srpska garda SPO i Beli orlovi, je l' ona pripada JNA? Jesu to jedinice JNA?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam jesu li pripadali, jesu.

SUDIJA MEJ: Svedok može da se bavi samo onim što je lično video. Da li ste vi lično videli, možda nećete moći da odgovorite na ovo pitanje, ali da li ste vi lično videli bilo kakvu koordinaciju kako je to teklo između jedinica JNA ili Vojske Jugoslavije i paravojnih snaga. Kao što sam rekao, možda vi i ne možete da odgovorite na ovo pitanje, ali ako jeste videli, možda možete nešto da nam kažete o tome?

SVEDOK AVDIĆ: Ako dozvoljavate da tu koordinaciju sam povezao, izveo zaključak. Napad na Jeleč je prvo izvršen avionima, vojnim avionima, bombardovan je Jeleč, posle toga, teškom artiljerijom granatiran iz pravca Kalinovika i nakon svega toga, pješački napad na Jeleč. Iz tog sam izveo zaključak koordinacije ukupne akcije jugoslovenske armije i ovih paravojnih jedinica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste u Foči videli samoparavojne jedinice, je l' tako, gospodine Avdiću?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: I ljude u odjelima jugoslovenske armije sa oružjem puškama i mitraljezima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu ti ljudi koje ste označili kao paravojne jedinice nosili isto tako odela te jugoslovenske armije koju tako zovete?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Rekao sam u maskirnim uniformama, ljude u odjelima Jugoslovenske narodne armije i maskirnim uniformama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, one nemaskirne, to su one koje je upotrebljavala Teritorijalna odbrana. Je l' tako, gospodine Avdiću?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nejasno mi je pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ona opšta SMB uniforma, to je ona koju je imala teritorijalna odbrana i koju ima svaki vojni obveznik kod svoje kuće. Je l' to tačno ili nije?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Sva ta oprema je na godinu dana povučena iz zaliha magacina odbrane i odnešena u pravcu, nepoznatom pravcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da se ne upuštamo s vama u to pošto vi tu, verovatno nećete biti od koristi u pogledu odgovora. Samo ovo da vas pitam. Da li je tačno da je 20 i više godina iz Foče izmešten garnizon JNA, da nije bilo garnizona JNA u Foči i da je najbliža jedinica JNA bila na 12 kilometara od Foče u selu Filipovići, je l' tako? Vi kao Fočak to pretpostavljam da znate.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Kad je iseljen, ne znam. Al' garnizon je iseljen iz Foče i Filipovići su bili dolje i vojno angažovani, a kakva je bila organizacija jedinica, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, najbliža je znači 12 kilometara u selu Filipovići. Je li tačno da se tu isključivo radi o jedinici koja je tu bila, to jest isključivo bilo skladišta nafte i intendantske opreme, a ne nikakvog oružja?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam šta je bilo dole.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I da je bilo svega 12 vojnika koji su stražarili na smenu oko tog skladišta nafte i intendantske opreme kao što su ćebad, ruksaci i tako dalje. Svega 12 vojnika.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nepoznato mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je l' znate da na čelu tog objekta, znači jedinog vojnog objekta 12 kilometara od Foče u Filipovićima bio Musliman koji je bio major i ime mu je Kurtović?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nepoznato mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znate ni to? Pa da li vam je poznato na primer da su ove lokalne snage u Foči i paravojne, čak i ove pripadnike JNA, znači tih 12 vojnika koji su obezbeđivali skladište kao i majora Kurtovića razoružale i narednih dana ih prebacile, samo sa ličnom naoružanjem u Crnu Goru? Je l' vam poznato?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je major Kurtović u toku ovih sukoba, pružio unutar tog skladišta JNA utočište brojnim muškarcima, ženama, deci koji su se sklanjali od napada?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Moguće, ali ne tvrdim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, da li imate saznanje da je neki od ovih pripadnika JNA učestvovao u borbama za Foču, da li je ispalio jedan jedini metak?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne poznam ni jednog vojnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je tačno da su te borbe trajale osam dana? Do 16. aprila 1992. godine?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nejasno mi je pitanje, poštovani Sude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, vi ste rekli kad je počeo taj sukob, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da li mislite u Foči?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da u Foči. Jesu li borbe trajale osam dana?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam kol'ko su trajale, nisam rekao osam dana, ali sigurno tu, do osam, desetak dana da su.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pa to sam hteo da čujem od vas, da li osam ili deset da ne ulazimo u to. Pa, jesu imale...

SUDIJA MEJ: Možda je ovo zgodan trenutak da napravimo pauzu, vidim da je 12.15. Gospodine Avdiću, sada ćemo napraviti pauzu od 20 minuta, molim vas da imate na umu da ni sa kim ne razgovarate o vašem svedočenju tokom ove pauze, a to uključuje i pripadnike Tužilaštva. Vratite se molim vas za 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Koliko mi je još ostalo vremena, molim vas?

SUDIJA MEJ: 25 minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Avdiću, da li se sećate da su muslimanske snage za vreme ovih sukoba imale položaje na tom brdu, odnosno, u delu grada koji se zove Šukovac?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li možete išta da kažete o obimu tih snaga koje su bile na tom brdu?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne, nepoznato mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je takođe tačno da su položaji bili i unutar KP doma, muslimanski?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Položaji ne znam da li su bili, KP dom, bili su zatvorenici iz mirnodopskog vremena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas ne pitam da su zatvorenici iz mirnodopskog vremena u KP domu, što je nesumnjivo, nego govorim o tome da li su bili muslimanski položaji, znači naoružanih formacija muslimanskih snaga unutar zidova KP doma odakle su dejsvovali.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nepoznato mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li vam je poznato iz kakvog oružja je sa položaja Šukovca otvarana vatra na srpske položaje?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Pretpostavke, granate su pali na gornji dio Careve mahale gdje mi je pričao jedan Srbin gdje smo se posjećivali poslije

pada Foče i gdje mi je rekao Srbi su se svi smijali kako ta granata ni jedna nije eksplodirala. To je što znam i što je sigurno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ali je li vama poznato da su raspolagali, da su to bile "haubice" na tom brdu Šukovac? Muslimanske snage.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Slavni Sude, malo prije sam rekao da mi je nepoznato koje je to oružje, samo znam, rekao mi je granate. Iz kog oružja, to ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li vam je išta poznato, odakle tim snagama to oružje?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Malo prije sam odgovorio da mi je nepoznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na trećoj strani, u trećem pasusu, navodite kako ste videli Srbe u uniformama kako pale muslimanske kuće, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, međutim, tačno, gospodine Avdiću, tragična je bilo čija paljevina kuća, ne ulazim u to nego vas pitam samo za činjenice, da li je tačno, međutim, da su prve kuće koje su zapaljene u Foči bile srpske kuće?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne. I nisu one prve zapaljene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vam je poznato da su Muslimani najpre zapalili kuće Srba u naselju Donje Polje?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li vam je poznato da su među prvim srpskim kućama koje su izgorele bila kuća Milorada Krnojelca, porodice Drokula, porodice Stanković, je l' to tačno ili nije?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Slavni Sude, među prvima ne znam da li su, ali znam da je Milorada Krnojelca, upravnika KP doma tadašnjeg, to su mi pričali zatvorenici koji su išli da opravljaju kuću, Muslimani, iz zatvora zarobljenici su išli da opravljaju kuću Milorada Krnojelca i iz njihovih priča, kako su saznali od njegove žene ili djece da im je kuća zapaljena bila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A za ove porodice Drokula, Stanković i druge koje su zapaljene, na samom početku srpske kuće, da li išta znate?
SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A i ovo što znate, znate iz priča Muslimana koji su bili s vama u zatvoru samo, ništa drugo ne znate? Sami ništa niste videli, ni jednu srpsku kuću vi niste videli zapaljenu?

SVEDOK AVDIĆ - ODGOVOR: Ne znam lokaciju, tačnu lokaciju pojedinig Srbina u Foči a to je isključivo dio Donjega Polja, južni dio Donjega Polja gdje su pretežno Muslimani, gdi je gorelo Donje Polje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja sam vas pitao, da li znate za srpske kuće koje su zapaljene? Osim, osim ove jedne koju ste opisali, preskočite nju, da li znate za bilo koje druge srpske kuće?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Sad sam rekao da ne znam lokacije, tačne lokacije srpskih kuća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znate ni za jednu zapaljenu srpsku kuću osim ove jedne koju ste pominjali?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Možda ima, ali ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, verovatno je to razlog što ne pominjete paljevine srpskih kuća u svojoj izjavi, zato što niste znali, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sobzirom da vi tvrdite da su srpske snage bile obučene u uniforme JNA, da li vam je poznato da je svaki pripadnik sa područja SFRJ nekadašnje bio, ako je bio vojni obveznik, zadužen sa kompletom uniforme JNA?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nisam bio vojno angažovan niti vojno uključen, jer sam proglašen nesposobnim za služenje jugoslovenske armije tako da taj deo formacija mi je nepoznat, jedino sam bio aktivan u civilnoj zaštiti, jer sam imao i ja odijelo Civilne zaštite, a to je sasvim druge boje, plave boje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ne znate ništa o tome da su vojni obveznici imali kod kuće uniformu JNA?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Moguće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi sami na strani 3, u četvrtom pasusu tvrdite kako ste videli meštane Foče u uniformama JNA, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Srbina. Srbe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Meštane Foče u uniformama JNA, dakle odakle njima uniforme JNA kad nigde u blizini Foče nije bilo ni jedne jedinice JNA osim onih 12 vojnika u Filipovićima što su čuvali skladište. Prema tome, je li to ovo o čemu ja govorim?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: To su vjerovatno dobili ranije, svu tu opremu od jugoslovenske armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je nesporno, pošto vi kažete da su to građani Foče koji su nosili uniforme JNA da se radilo o pripadnicima lokalne Teritorijalne odbrane, a ne o kakvim pripadnicima JNA?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da li je to ta Teritorijalna lokalna odbrana, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, vi govorite o građanima Foče, prema tome, a nema jedinica JNA u gradu, prema tome zar nije to Teritorijalna odbrana, lokalna?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Bilo je i nepoznatih meni lica po izgledu, jedino što sam po govoru kad sam se kretao Fočom zaključivao, obzirom na izgovor ekavski, da su to sa područja Srbije. A Fočaci svi govore ijekavski.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, nije sporno da Fočaci govore ijekavski ali ti o kojima govorite sa prostora Srbije, njih ste identifikovali kao pripadnike paravojnih formacija koje ste nabrojali, da ih sad ponovo ja ne nabrajam, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: I jedni i drugi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na strani 3 svoje izjave, u šestom pasusu kažete kako vas je 19. maja 1992. godine kad ste išli da obidete kuću svoje majke uhapsio neki vojnik naoružan puškomitraljezom u uniformi sivo maslinaste boje, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste, gospodine Avdiću, pored ove izjave koju vam citiram koju ste dali istražiteljima 17. oktobra 1995. godine dali još jednu izjavu Službi bezbednosti Sarajevo, 12. oktobra 1994. godine, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad kad govorite o svom hapšenju, vi na strani 2 te izjave u posljednjem pasusu navodite kako vas je 19. maja uhapsila policija. Ovde kažete vojna ...

SUDIJA MEJ: Sačekajte trenutak. Čekajte da vidimo gde je to, to je tabulator 23. Molim vas da se pred svedoka stavi kopija te izjave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da završim pitanje, gospodine Mej, da ne bih bio neprecizan. Dakle, policija, tačnije, vojna policija nije li tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da, u uniformi SMB bivše jugoslovenske armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, samo mi recite ko vas je uhapsio, vojnik policajac ili vojni policajac?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Vojni policajac u uniformi jugoslovenske armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A po čemu ste zaključili da je reč o vojnom policajcu, a ne o vojniku?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Jer mi je on sam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A on vam je rekao. A kakve je boje, ne mislim na uniformu nego kakve je boje bila oprema, opasač, oprtači, to što nosi vojnik?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Nisam obraćao pažnju, ja sam se potpuno izgubio iz straha.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, vi znate da se vojna policija od vojnika razlikuje po tome što ne nosi opasače braon boje i uprtače braon boje nego bele.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' imao bele ili nije?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam. Rekao sam da sam se izgubio, nisam mogao ni da vidim iz straha.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ni da vidite tog čoveka što vas je uhapsio?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Vidio sam lice, ali u nesvesti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, dobro, recite mi, po onome što ste zaključili je li to bio pripadnik JNA ili lokalne TO ili Vojske Republike Srpske, ili kome je pripadao taj policajac, odnosno taj vojnik? Ne znate?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Avdiću, vi ste u KP domu u Foči bili zatvoreni sve do 5. oktobra 1994. godine, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I tada ste razmenjeni?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, ovo vas pitam za vaše lično iskustvo, je l', pošto vi vidim da ste bili dugo u KP domu, je li vas neko maltretirao dok ste bili u KP domu?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Lično mene, fizički nije niko maltretirao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to vas samo i pitam.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: A psihičko i drugo maltretiranje, nikakvog kontakta sa porodicom, oduzeto svo medicinsko, odnosno lijekovi, glad, strah, vječiti strah, mraz, sve su to maltretiranja za mene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno da jesu, u to ne ulazim da sporim uopšte, pitao sam vas da li je vas neko fizičkiki maltretirao i to na bilo koji način? Samo sam to pitao.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Izvinjavam se, slavni Sude, nije prvo pitanje bilo da li je vas fizički neko maltretirao nego da li vas je maltretirao, opšte je pitanje bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ali ponavljam znači opšte pitanje, da li je vas neko maltretirao? Osim što kažete mraz, glad, loši uslovi zatvora.

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Fizički nije niko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na četvrtoj strani, u trećem pasusu kažete da su u početku stražari u KP domu bili mešoviti, i meštani i sa strane, je l' tako kažete?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite kako je među stražarima bilo pripadnika Srpske garde, jeste tako izjavili?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko su ti ljudi?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Srbijanci u uniformama i na osnovu izjava moga kolege koji je sa porodicom prvih dana osnivanja logora zatvoren u KP dom, na osnovu njihovih i posle izlaska nakon dvadesetak dana su me pustili iz KP doma i kod međusobne posjete kod mene u stanu i tako dalje su mi pričali da su bili ljudi sa strane, naoružani u uniformama koji su čuvali njih u prvo vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vi te ljude sa strane niste videli, to su vam samo pričali, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: U KP domu, ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to sam hteo da ustanovimo. Jer o ovom prisustvu sa strane vi znate samo iz nečije priče, da u KP domu ...

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Izvinjavam se, u KP domu, a ne na području Foče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A i po tim pričama oni su kasnije zamenjeni meštanima koji su i ranije radili u KP domu?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada je to bio civilni zatvor, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A što se vas tiče, vi ste videli samo one iz Foče koji su tamo bili, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, molim vas, možda je pitanje i suvišno jer ste na indirektan način na njega odgovorili, a želim da ga preciziram, da li je među stražarima ili upravi KP doma bio bilo ko iz JNA?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: U upravi, nepoznato mi je. U zgradi uprave sam jednom bio kad sam tražio da intervenišem kod upravnika zatvora, kod njega u kancelariji sam bio i to je što je ulazak u upravu zgrade, a ostalo mi je nepoznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači o tome ne možete ništa da kažete. E sad, samo ću vam postaviti nekoliko kratkih pitanja koja se u stvari svode na jedno jedino jer vi pominjete u svojoj izjavi jedan prilično veliki broj imena kad govorite o Srbima. Pominjete izvesnog Šumara, je l' on Fočak?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pominjete izvesnog Todorovića na strani 6, u sedmom pasusu, je l' tako?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' i on Fočak?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pominjete izvesnog Rašovića u šestom pasusu, na strani 6, u pasusu 7, je l' i on Fočak?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Živio je u Foči, da li je Fočak, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja govorim o građanima, o stanovnicima Foče. Pominjete i to mi još odgovorite, i izvesnog Burila, Obrenovića, Koromana, Matovića, Pljevaljčevića, Mićevića, Čančara, Vukovića. Jesu to sve Fočaci?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da, stražari KP doma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sve lokalni meštani iz same Foče?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' tako? I izvesni Savić i Marić, Ivanović, Stevanović, Šolaja, Pejić, jesu li oni svi iz Foče?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da, stražari KP doma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, svi ovi sa kojima ste dolazili u kontakt za vreme vašeg boravka u KP domu su meštani Foče?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Avdiću, nemam više pitanja.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ - PITANJE: Časni Sude, ja imam vrlo malo pitanja. Gospodine Avdiću, vi ste razmenjeni 5. i 6. oktobra?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: 6. oktobra ujutru. Mi smo 5. iz Foče krenuli, a 6. ujutro razmjenjeni.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ - PITANJE: E, da, 5. oktobra ste krenuli, stigli do pred Sarajevo, kako ste ovde kazali i na kuli blizu Sarajeva ste videli dva naoružana četnika, kako ste ovde kazali, pa onda dalje, kad su vas oni vratili prema Roglju videli ste opet trideset naoružanih četnika ali se autobus nije zaustavio, pa onda ponovo u Miljevini kada ste sreli novog upravnika KP doma, on je ušao sa četnicima u obližnju kuću i razgovarali su oko jednog sata. E, moje pitanje je šta ste podrazumevali ovde kad ste govorili u ova tri slučaja o naoružanim četnicima? Šta ste podrazumevali pod tom rečju? Ko su bili ti ljudi?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: To su bili u uniformama, Srbi sve. Nas kad su doveli u kulu za razmjenu, nismo izašli iz autobusa, nisu nam, ta dva naoružana četnika sa mašinkama u uniformama jugoslovenske armije su naredili vodiču iz Foče koji je nas vodio za Sarajevo da nas vrate nazad u Foču.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ - PITANJE: Ali, molim vas, pazite, vi ste ovde rekli ovako: "Na putu prema Roglju, videli smo naoružanih trideset četnika, ali se autobus nije zaustavio". Kako ste uopšte mogli da zaključite o tome ko su ti ljudi, odakle su ti ljudi, na osnovu čega sad možete da tvrdite ko su ti ljudi ako uopšte niste izašli iz autobusa?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: To je prilikom povratka iz Sarajeva prema Miljevini. Ima gore restoran jedan na tom brdu i na osnovu priča, sa pričama

samo su pozdravili vozača i pozdravili pratioca koji je nas pratio, ta grupa koja je bila u objektu i pored objekta pored ceste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ - PITANJE: I samo još zadnje pitanje. Znači ovih sedamdeset ljudi o kojima ovde govorite koji su bili zatvoreni tu u tom Kazneno-popravnomo domu su svi razmenjeni toga dana, 6.?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala.

SUDIJA MEJ: Ima li dodatnog ispitivanja?

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC PAK

TUŽILAC PAK – PITANJE: Samo par pitanja, časni Sude. Gospodine Avdiću, u toku unakrsnog ispitivanja pitali su vas o barikadama koje su podignute u Donjem Polju tokom prvih dana napada na Foču. U toku tih prvih dana napada, da li ste vi izlazili iz svoje stambene zgrade?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC PAK – PITANJE: Zbog čega niste?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Iz straha. Da me ne ubiju, da ne budem ubijen.

TUŽILAC PAK – PITANJE: Da li ste bili u svom stanu ili negde drugde u toj zgradi?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Sakrivali smo se u podrumu zgrade.

TUŽILAC PAK – PITANJE: Gospodine Avdiću, pitali su vas u unakrsnom ispitivanju i vi ste govorili o avionima koji su nadletali Foču. Recite mi kada ste to videli?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: To sam vidio nakon pada Foče, znači nakon sedam, osam dana, ne mogu tačno precizirati, avione niz Drinu iz pravca Plužina, jer otud ide, Piva i Tara se sastaju sjeverno jedno 25 kilometara od Foče, odnosno južno od Foče i niz Drinu koja ide u pravcu sjevera se kretao vojni avion prema Goraždu, Usikovina, Goražde i taj dio područja.

TUŽILAC PAK – PITANJE: I na kraju, gospodine Avdiću, dok ste bili u Foči, da li ste sreli nekoga po imenu Marko Kovač?

SVEDOK AVDIĆ – ODGOVOR: Ne mogu se sjetiti.

TUŽILAC PAK: Časni Sude, samo da konstatujem da su svedoka pitali o Donjem Polju. Htela bih da vam ukažem na jedno mesto u transkriptu iz *Predmeta Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca*, te strane su 661 i dalje. Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Avdiću, ovim je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste došli na Međunarodni sud kao svedok. Sada ste slobodni.

SVEDOK AVDIĆ: Hvala, poštovani Sude.

TUŽILAC GRUM: Sledeći naš svedok je gospodin Juso Taranin. On ima jednu neobičnu kombinaciju zaštitnih mera što ne traži pseudonim, već ima samo izmenu lika na ekranu koja mu je odobrena tokom prethodnog suđenja, tako da nam je jako nezgodno, ali sad moramo da spustimo zastore pre nego što on uđe.

SUDIJA MEJ: U redu. Imamo li mi rezime za ovog svedoka?

TUŽILAC GRUM: Ne, nemamo.

SUDIJA MEJ: Znači, vi ćete prvo postavljati pitanja svedoku?

TUŽILAC GRUM: Ja sam upravo hteo da skrenem pažnju sudijama na strane 3.005 transkripta. Ovaj svedok je trebalo da bude unakrsno ispitivan o učešću JNA. Hteo sam da objasnim o čemu se radi. On je ranije svedočio o tome kako je išao u jedno vojno skladište JNA da traži zaštitu. On će govoriti o stražarima koje je video tamo, govoriće o majoru Muharemu Kurtoviću koji je bio pomenut u prethodnom unakrsnom ispitivanju kao i o dolasku ljudi koji su opisani kao četnici, kako su neki vojnici JNA u tom skladištu naizgled bili pod njihovom komandom. Svedok je u svom ranijem svedočenju govorio o ubijanju sedmorice ljudi u tom skladištu. Ovo je taj deo njegovog svedočenja koji je, verujem, sporan, ja sam objasnio da ja neću ništa da ga pitam, već će da ga pita optuženi.

SUDIJA MEJ: Molim vas, ustanite i dajte svečanu izjavu.

SVEDOK TARANIN: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cjelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite, sedite. Izvolite, gospodine Grum.

TUŽILAC GRUM: Gospodine Taranin, Pretresno veće ima pred sobom vaše ranije svedočenje iz drugod predmeta kada ste se već pojavljivali pred međunarodnim sudom. Ja vas sada neću ispitivati, ispitivaće vas gospodin Milošević.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Milošević.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Taranin, pored izjave koju ste istržiteljima dali 4. i 5. maja 1995. godine, vi ste dali još jednu izjavu u Skoplju 11. jula 1992. godine, je l' tako?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Vjerovatno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam čuo odgovor.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Vjerovatno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, pa imam tu vašu izjavu, dobio sam je uz ovu koju ste dali istražiteljima. Recite mi ko je ovaj Vahid Bogunić kome ste dali izjavu 1992. godine?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: To je neki čovjek, oficir izgleda da je bio, jugoslovenske armije i onda je to pitao, sjećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, čovek koji je vama uzeo izjavu u Skoplju je bio oficir JNA?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste u toj izjavi naveli da ste 18. aprila se našli u selu Filipovićima u vojnom magacinu JNA, je l' tako?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da ste u taj magacin JNA došli jer ste verovali da ćete vi, kao i ostali civili koji su se tu nalazili, biti zaštićeni?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Filipovići su 12 kilometara od Foče?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Tu negde 8, 10, 12, nisam mjerio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je, što se tiče posade JNA, odnosno straže koja je čuvala taj magacin ili ukupnog broja, bilo ukupno 12 vojnika?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne znam koliko je bilo, samo je bila vojska i oficir je bio tu jedan iz Foče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali ne znate za 12 vojnika?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne znam kol'ko je bilo vojnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato o kakvom se magacinu radilo?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ni to mi nije poznato. Samo znam da je u brdu, jer ja imam vikendicu neposredno u blizini toga magacina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li vam je poznato da se radilo o skladištu nafte i vojne opreme, ali da nema tu nikakvog oružja osim naravno ličnog naoružanja ovih vojnika koji su čuvali taj magacin?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Nije mi poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da se u magacinu, dakle uz tih 12 vojnika što vama nije poznato, kao njihov starešina i čovek zadužen za taj magacin nalazio major JNA Muharem Kurtović?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jeste, koji je meni dobro poznat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li je tačno da ste izjavili da je oko 18.00 toga dana u magacin JNA upala grupa od oko 80 pripadnika Srpske garde koji su na kapama nosili kokarde, krst ili tako nešto?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Šta su nosili na kapama nisam se dobro razumio, ali ja mislim da su nosili kokarde i one, zastavu onu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, da li je nesporno da ovi ljudi koji su upali u magacin nisu bili pripadnici JNA?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ja smatram da su bili. Zato što je bila uniforma vojnika koji su s njima isto bili one bivše naše armije, nekadašnje. I ovi što su bili u maskirnim odjelima, ti gardisti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete u ovoj vašoj izjavi koju ste dali u Skoplju, komandir te jedinice, govorite ti koji su došli, jer kažete “došla je jedinica Srpske garde,” dakle ne JNA, to piše u trećem pasusu. A onda kažete: “Komandir te jedinice sa još par lica otišao je kod majora Kurtovića i sa njim su pregovarali, a za to vrijeme ostali su vršili pripreme za ukrcavanje vojnika i drugih lica za napuštanje kasarne,” kako vi nazivate ovaj vojni objekat.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ja mislim da stoji tamo u mojoj izjavi kako sam ja, ja pri tome ostajem, ovaj, kako sam dao izjavu. Ima napisano sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znam na šta mislite.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Na ove vojnike i na ovu gardu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vam citiram samo vašu izjavu, ja ništa drugo i ne činim. Dakle, kažete da je komandant te jedinice koja je došla sa tim obeležjima, njih 80, otišao da pregovara sa majorom Kurtovićem. Da li znate o čemu su pregovarali?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je tačno iz ovoga da su pripadnici te paravojne jedinice ukrcali vojnike na kamion, odnosno, isterali ih iz tog objekta i odvezli ih u nepoznatom pravcu?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne to nije, ne, ti vojnici su tu bili. Kako su oni otišli, ja ne znam, samo znam da oni su nas tu maltretirali, tukli, pobili ljude i tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ne vojnici JNA?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne, ova garda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zato kažem. A major Kurtović, sami kažete, napustio to mesto svojim privatnim vozilom? Je l' tako?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ja nisam to gledao nit sam mogao videti. Ali on je verovatno napustio, ja nisam gledao jer smo mi bili, ruke u zraku držali uz taj hangar prislonjeni i nema mrdanja nikakva, jer su ljudi tu i streljani i šta ja znam sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi u ovoj izjavi i kažete da su vojnici majora Kurtovića sa ličnim naoružanjem ukrcani u vozila i odvezeni, a major Kurtović je napustio svojim privatnim vozilom marke "Golf" (Golf), je l' tako bilo?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ja ne ulazim u to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' niko od njegovih vojnika nije ispalio ni metak? Praktično ta mala jedinica od 12 ljudi je isterana iz tog skladišta JNA.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne, oni su zajedno bili tude, nije istjerala ništa, to je vojska i oni kao da su isti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Taranin, da straža koja čuva magacin ne bi mogla da napusti svoje mesto da nije isterana odatle, i ne bi mogla biti isterana da je tu bila prisutna bilo kakva ozbiljna jedinica JNA na području Foče u to vreme. Ko bi smeo da istera stražu iz tog magacina i majora Kurtovića?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da ne ulazimo onda dalje u to. A vi kažete da ste videli da su pripadnici te paravojne jedinice tom prilikom streljali sedmoricu Muslimana, je l' tako?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam čuo vaš odgovor.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To nikakve veze nema sa ovim vojnicima JNA, za njih kažete u ovoj izjavi da oni nisu učestvovali u tome, je l' tako?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Oni su bili po strani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisu izbačeni odatle?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Nisu izbačeni, oni su bili tu. Kretali su se tu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete ukrcali u vozila i odvezeni, to vi kažete.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne. Mi smo ukrcani u vozila, a oni su vjerovatno kasnije iza nas, jer i ova je garda ukrcana u autobus i s nama je zajedno došla na Velečevu i dotjerali nas tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li ti vojnici došli s nama ili?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne znam ja za vojnike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete Kurtović, vojnici majora Kurtovića su sa ličnim naoružanjem ukrcani u vozila i odvezeni, a major Kurtović je kasarnu napustio svojim privatnim vozilom marke "Golf".

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: More bit'.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, može biti. E sad, molim vas, u svojoj izjavi koju ste dali istražiteljima vi na drugoj strani u petom pasusu navodite kako ste videli da desetak dana pre nego što je došlo do ovog napada na Foču, da bi zauzeli Foču, pripadnici JNA dolaze u grad svojim privatnim automobilima i da lokalnim Srbima dele naoružanje. Jeste tako dali u svojoj izjavi?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jeste, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi zbog čega ove navode niste izneli kada ste dali izjavu u Skoplju 1992. godine?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Pa, šta je znam, nisam imao, nisam poznavao oficira, manje sam imao kontakta, nisam ga poznavao, on je meni doš'o u sobu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi vidite, sam oficir se zove Bogunić Vahid, očigledno Musliman, u čemu je problem da niste imali u njega poverenje, videli ste ...

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Nisam, nisam zato što sam iziš'o iz golgote, iz straha nisam mu vjerovao. Ni za ime, ni za što, nego sam, eto, hajde on me ubjedio da dadnem izjavu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a pošto kažete da su u ovoj izjavi koju ste sad potvrdili i koju sam citirao na strani 2, u petom pasusu, da su pripadnici JNA dolazili privatnim automobilima i delili oružje kako ste znali da se radi o pripadnicima JNA? Kako su neki ljudi dolazili privatnim automobilima i delili oružje?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne u privatnim, nego je došao onaj, onaj dvotonac auto pod ceradom i ovaj oficir koji je donio to, vojnici i oficir koji je donio to pred moju zgradu, oružje je dav'o i svi su oni koji su uzimali oružje ulazili u zgradu, ništa nije krio. Pred mojom zgradom bili, gdje sam ja stanov'o.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja vas pitam na osnovu onoga što ste vi izjavili, jer vi ste rekli na drugoj strani, u petom pasusu da su došli privatnim automobilima i delili naoružanje? Je li to tako ili nije?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Privatnim automobilima, nije tako bilo. Nego je doš'o mali kamion i tako je bilo. Takvu sam izjavu dao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Ja vam ukazujem na stranu 2, pasus 5 vaše izjave date istražiteljima. Je l' možemo da idemo dalje, jer neću da gubim vreme? Jesu ti ljudi koji su došli tim automobilima bili u uniformama JNA?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jesu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da opišete kako su izgledale te uniforme?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Piše jugoslovenske armije, ono, maslinasta uniforma, sivo-maslinasta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, obična SMB uniforma?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jeste, obična SMB uniforma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam to ukazuje da se nesumnjivo radilo o pripadnicima TO, Teritorijalne odbrane?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne znam, možda. Ja sam vidio vojnike, i onog oficira, nižeg oficira, ali ja ne znam ko je, ništa oni krili nisu to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja zato i govorim, sobzirom na uniformu, da se nesumnjivo radilo o pripadnicima Teritorijalne odbrane. Jesu nosili obične sivomaslinaste uniforme, je l' tako?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ja sam tu uniformu imao kod sebe u stanu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jer sam bio ovaj, u toj Teritorijalnoj odbrani, kao vojnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro. Hvala. Neću dalje da vas to pitam. Dakle, idemo na sledeće pitanje. Vi na strani 2, u osmom pasusu navodite kako je 8. aprila sa okolnih brda počeo napad na Foču, je l' tako? I sukob je trajao, prethodni svedok je rekao da l' je osam ili deset dana, ne može tačno da kaže. Koliko je dugo trajao sukob, po onome što vi svedočite, koliko dana?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Pa, ja vam ne bi mogao zasigirno reći, ja sam izašao. Kad je tu noć sukob bio, nije sukob bio, nego to je nekakv k'o strah ugoljen u kosti ljudi, ovaj. Ja sam izašao iz Foče, otišao u tu svoju vikendicu kod Ustikovine, kod tog vojnog objekta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to razumem, ali da li vi imate saznanje koliko je trajao sukob, koliko dana?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Pa, trajalo je možda i više od deset dana, al' nije bilo nikakva sukoba vel'kog. Ja ne znam da ga je bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako nije bilo velikog sukoba, što je onda Srbima trebalo i više od deset dana da zauzmu Foču?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Eh, što ja znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad nije bilo nikakvog sukoba?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Šta ja znam kad su, Srbi su uzeli Foču za 24 sata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li za 24 sata ili osam do 10 dana, opredelite se i kažite šta...

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Dobro, bilo je, bilo je više brda, al' uglavnom grad je policija uzela, poštu je uzela, njihova policija, srpska, uzela

i nema šta tu više. Jedino more s brda, na jednoj strani preko Drine bili su, ovaj, bila je ta srpska vojska, kakva je, ja ne znam, nisam gled'o, a ovamo s ove strane ko je bio, ja nemam pojma. To je samo pucalo, onako, izgleda bez veze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad kažete da se pucalo bez veze, je l' to mislite muslimanska strana je pucala bez veze?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Nema šta da puca, ovaj, ne bi im niko ni branio to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, niko nije branio, niko nije branio, a deset dana je trebalo Srbima da zauzmu Foču?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Zauzeli su je odma', kažem vam za 24 sata policija zauzela i gotovo bilo sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, gospodine Taranin. A između koga su se vodile borbe?

SUDIJA MEJ: Odgovorio je na to najbolje što je mogao. Dajte da idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate saznanja koje su u Foči položaje držale muslimanske snage? Za vreme tih borbi.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ja nemam pojma da su igde držale, u Foči i oko Foče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, ne znate uopšte čak ni to što kažete da su pucali bez veze, sa kojih su mesta i odakle dejstvovali, eto, da kažem pucali bez veze, kako vi kažete, ovi pripadnici muslimanskih snaga? Sa kojih položaja?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Nemam pojma da su igde ih držali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, odnekud su morali pucati čak i bez veze, ako kažete ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne, vrtimo se u krug. Svedok je rekao da ne može ništa više o tome da kaže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je išta poznato o artiljerijskim dejstvima muslimanskih snaga po srpskim položajima?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Nije ih ni bilo niti je imalo artiljerije nikakve, ja otprilike, jer ne bi toliki narod bježao da je bilo kakvih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prethodni svedok je rekao da je bilo samo da granate nisu eksplodirale.

SUDIJA MEJ: Svedok ne može da odgovara za ono što je rekao neki drugi svjedok. On je rekao da ih nije bilo i to je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, dobro, dobro, gospodine Mej, mislim rekao je i jedno i drugo. On ne spori da su pucali, samo kaže pucali su bez veze, samo ni to bez veze se ne zna odakle su pucali. A recite mi, molim vas, da li vam je poznat deo grada koji se naziva Donje Polje?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jest' mi poznat, samo ja sam bio u Gornjem Polju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znate ništa ni o kakvom vojnim dejstvima iz tog dela grada?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ništa, ništa, ja sam bio u podrumu, ništa je ne znam u vezi toga da je bilo kakvih, samo sam čuo pucnjavu, ništa drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, jesu li se te borbe u Foči vodile između lokalnih srpskih i muslimanskih snaga u Foči?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: I to vam ne bi mog'o reći niti znam to. Ja mislim da nisu lokalne. To je sa strane sve bilo, po mom mišljenju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, po vašem mišljenju, ja vas ne pitam za mišljenje već samo za činjenice. Pa vas pitam da li ste primetili jednog pripadnika JNA ili bilo koju jedinicu JNA koja je učestvovala u borbama u Foči koje se vodile, znači, od 8. do 16. ili 20. aprila 1992. godine? Da li ste, pitam vas, da li ste vi primetili i jednu jedinicu JNA koja je učestvovala u borbama u Foči? Da ili ne?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Pa, piše tu kakvu sam ja izjavu dao i ništa više.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam sasvim konkretno da li ste primetili ijednu jedinicu ili pripadnika JNA koji su učestvovali u borbama u Foči od 8. do 16. aprila? Da li ste primetili?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jesam primjetio, i tenkove i topove i sve sam primjetio pored Drine za Šćepan Polje i Brod, gore na Drini. Primjetio sam kako idu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gde idu?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Idu prema Šćepan Polju gore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam o sukobu u Foči.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: O sukobu u Foči, ja ne, ne ovaj, ne mogu vam ništa reći ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, ništa ne možete da kažete?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je ...

SUDIJA MEJ: Rekao je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li su u tim sukobima učestvovali iste one jedinice koje su upale u skladište JNA kad ste vi bili tamo?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Vjerovatno da su.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na trećoj strani, u osmom pasusu navodite kako je komandanta te paravojne jedinice sve vreme pratio jedan vojnik starosti oko 60 godina koji je nosio sedu bradu, je l' tako?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Oficir je bio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I nosio na sebi kamuflažnu uniformu, je l' tako?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Pa, maskirno ono sad odijelo, što nose vojske sad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je jasno da sobzirom na izgled i na sedu bradu i 60 godina da to nije bio niti je mogao biti oficir ili vojnik JNA?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: To je vjerovatno aktivni oficir.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste ikad videli aktivnog oficira sa sedom bradom ili ne sedom nego bilo kakvom bradom u JNA? Jeste li videli kada, jeste čuli za takvu ...

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Pa, dok je Tito bio nisu smjeli nositi nikakvu bradu, ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije mi poznato da je u vojsci bilo ko mogao da nosi bradu, ni u JNA ni u Vojsci Jugoslavije.

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: To su vjerovatno rezervni oficiri bili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da onda skratimo, pošto je ostalo sporno i s tim privatnim automobilima i ovo sa ovim sedim bradama, da li ste za vreme boravka u KP domu u Foči tamo primetili ikoga ko je bio pripadnik JNA?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ja nisam mog'o ni videti, nisam izlazio nikuda, nisu nam dali izlaz. Šta sam mog'o da vidim?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pošto ništa niste videli, a da li vam je uopšte poznato da je svo osoblje se sastojalo iz redova lokalnog stanovništva? Je l' vam to bar poznato?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Policajce sam samo viđao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li oni bili lokalno tu?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Nisam poznavao ni jednoga, rijetko. To su policajci bivši bili koji su držali KP dom, vjerovatno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Fočaci?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Odakle su ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znate ni to?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na strani 5 svoje izjave koju ste dali istražiteljima, u trećem pasusu kažete da, kako vi kažete, četnici su dolazili na autobusku stanicu dok ste sa svojom suprugom čekali autobus kako biste napustili Foču, je l' tako?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kad to objašnjavate tako, je li bar tačno da ni tada među njma niste primetili ni jednog pripadnika JNA?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: To je bila vojska prava što no kažu, u onim uniformama maskirnim i pucali su iznad nas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je tačno, gospodine Taranin, da su jedini vojnici koje ste vi videli uopšte za vreme tih događaja o kojima svedočite bili oni vojnici majora Kurtovića u skladištu? Je li tako ili nije, gospodine Taranin?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Bili su, kažem, ovo što su došli i ovi što su bili tu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je precizno, da li je tačno da su jedini vojnici JNA koje ste u svim tim događajima videli bili upravo ti vojnici majora Kurtovića u skladištu gde ste se sklonili? Je li tako ili nije, gospodine Taranin?

SVEDOK TARANIN – ODGOVOR: Jest, bili su vojnici, i ovi što su došli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, objasnili smo okolnosti pod kojima su ovi došli i pod kojima su vojnici otišli, ali ja govorim ...

SUDIJA MEJ: Da, mislim da smo se time bavili, možemo na to da se vratimo sutra ujutro. Sada ćemo prekinuti sa radom jer je vreme da završimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, nema potrebe da se ovaj svedok vraća sutra ujutro.

SUDIJA MEJ: Moramo da završimo na vreme. Da li vi imate pitanje?

TUŽILAC GRUM: Nemam, samo da ukažem na dve činjenične stvari. U izjavi se pominju dokazi u vezi s tim da li je reč o JNA ili vojniku armije, ustvari, u zaglavlju se kaže da je reč o civilnoj komisiji bosanskog Predsedništva. Druga stvar na koju želim da ukažem je su druge opštine kojima smo se bavili u

vezi sa rekom Drinom na granici između Srbije i Bosne. Južno od Srebrenice je opština Foča, a ne Drina, ona teče kroz unutrašnjost Bosne, i Bosna je sa obe strane Drine.

SUDIJA MEJ: Hvala vam. Gospodine Taranin, hvala lepo što ste došli da svedočite pred Međunarodnim sudom, sada možete da se povučete, ali sačekajte da spustimo zastore pre nego napustite sudnicu.

Fond za humanitarno pravo